

Nr 126.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1941 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkterna 67 och 71 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen, att i avbidan på den proposition i ämnet, som bleve riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1941/42

dels till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar ett förslagsanslag av 780,000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar ett förslagsanslag av 4,000,000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader ett förslagsanslag av 2,700,000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar ett förslagsanslag av 1,670,000 kronor;

dels ock till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader ett förslagsanslag av 1,430,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en den 21 februari 1941 dagtecknad proposition nr 74, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1. besluta, att kostnaderna för de till Konung Gustaf V:s jubileumsklinik hörande forskningsavdelningarna skola, under de villkor som av departementschefen i omförmälda statsrådsprotokoll angivits, övertagas av statsverket på sätt av departementschefen förordats;

2. godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42;

3. godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42;
4. till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 4,044,000 kronor;
5. till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 2,730,000 kronor;
6. å personalförteckningen för serafimerlasarettet uppföra dels, under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat, ytterligare 8 sjuksköterskor i lönegraden A 7, dels ock, under rubriken Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e, 1 överläkare vid röntgenavdelningen i lönegraden Eo 29;
7. godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas under budgetåret 1941/42;
8. till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 1,680,000 kronor;
9. till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 1,365,000 kronor;
10. besluta, att avlöningsstaten för karolinska mediko-kirurgiska institutet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1941/42, erhålla ändrad lydelse på sätt av departementschefen angivits;
11. till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 791,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft de likalydande motionerna I: 87 och II: 81, i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte, med avslag å vad Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagit, besluta, att docentstipendier vid karolinska institutet skola utgå med hittillsvarande grundbelopp samt dyrtidstillägg efter nu gällande grunder.

Vissa organisationsfrågor m. m.

1. Sjukhusens omfattning.

Sjukhusdirektionen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår utgått från att verksamheten vid karolinska sjukhuset kommer att under nämnda budgetår bedrivas i oförändrad omfattning. I fråga om serafimerlasarettet har direktionen räknat med utökning från och med den 1 oktober 1941 av kirurgiska och neurokirurgiska klinikerna genom ombyggnad av den förutvarande ögonklinikens lokaler. Beträffande garnisonssjukhuset har någon förändring icke ifrågasatts.

Departementschefen har erinrat, att Kungl. Maj:t i proposition nr 109 till innevarande års riksdag äskat anslag på tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 till ombyggnad av de lokaler vid serafimerlasarettet, som blivit

lediga genom ögonklinikens överflyttning till karolinska sjukhuset samt i detta sammanhang anført följande.

De utrymmen, som ernåddes genom denna ombyggnad, avsåges skola utnyttjas för de kirurgiska och neurokirurgiska klinikernas räkning. Även om medel för ändamålet beviljades av den nu församlade riksdagen, vore det tveksamt, om byggnadsarbetena kunde utföras så, att de nya lokalerna kunde tagas i anspråk före utgången av nästa budgetår. Med hänsyn härtill ansåge departementschefen sig böra vid anslagskalkylerna i det följande räkna med att verksamheten vid dessa kliniker komme att under budgetåret 1941/42 bedrivas i oförändrad omfattning. Skulle klinikerna komma att erhålla utökade lokaler redan under sistnämnda budgetår, torde Kungl. Maj:t äga på sätt nedan angåves anvisa de medel, som erfordrades för verksamhetens bedrivande i de utökade lokalerna.

I det följande ämnade departementschefen föreslå, att forskningsavdelningarna vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, vilkas drift nu delvis bekostades av Konung Gustaf V:s jubileumsfond, helt övertoges av statsverket och inordnades under karolinska sjukhuset.

I övrigt hade departementschefen intet att erinra mot vad direktionen anført beträffande sjukhusens organisation.

Utskottet får erinra, att riksdagen å tilläggsstat II för innevarande budgetår beviljat ett anslag å 525,000 kronor till vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. Riksdagen har härvid på anförda skäl (se riksdagens skrivelse nr 206/1941) överlämnat till Kungl. Maj:ts prövning och avgörande huruvida dessa arbeten borde igångsättas vid serafimerlasarettet eller genom ändrad förläggning av vissa kliniker å lasarettet och karolinska sjukhuset komma till utförande vid karolinska sjukhuset. I likhet med departementschefen finner utskottet det tveksamt om byggnadsarbetena kunna utföras så, att de nya lokalerna kunna tagas i anspråk före utgången av nästa budgetår. På grund härav torde man vid anslagskalkylerna för de ifrågavarande två sjukhusen böra räkna med att verksamheten vid de av om- och tillbyggnadsfrågan berörda klinikerna under budgetåret 1941/42 kommer att bedrivas i oförändrad omfattning.

Utskottet.

2. Omorganisation av forskningsavdelningarna vid Konung Gustav V:s jubileumsklinik m. m.

På hemställan av chefen för socialdepartementet har Kungl. Maj:t den 21 februari 1941 beslutat till riksdagen avlåta proposition (nr 73) med förslag till åtgärder i syfte att bereda ökat skydd mot skada genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne. Med denna fråga sammanhänger

spörsmålen om organisationen av radiofysiska forskningsavdelningen vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik och om förstatligande av denna avdelning och svulstpatologiska forskningsavdelningen vid jubileumskliniken.

a) Nuvarande förhållanden.

Konung Gustaf V:s jubileumsklinik har uppförts av staten med bidrag från jubileumsfonden och cancerföreningen i Stockholm. Den består av en klinisk avdelning, benämnd radiumhemmet, och två forskningsavdelningar (en fysisk och en svulstpatologisk avdelning).

Sedan 1930 års riksdag fattat beslut om uppförande av karolinska sjukhuset, beslöt 1931 års riksdag, att med sjukhusets radioterapeutiska klinik skulle sammanföras cancerföreningens dåvarande vårdanstalt för kräftsjuka (radiumhemmet) och föreningens forskningsavdelningar, allt i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som en av Hans Maj:t Konungen tillsatt kommitté i betänkande den 23 maj 1929, angivit och som av honom godkänts, samt i enlighet med den närmare överenskommelse, som Kungl. Maj:t kunde komma att träffa med styrelserna för jubileumsfonden och cancerföreningen.

Den 8 juni 1934 träffades överenskommelse angående jubileumskliniken mellan Kungl. Maj:t och kronan samt styrelsen för jubileumsfonden och cancerföreningen. Enligt överenskommelsen utgör *radiumhemmet*, som drives av Kungl. Maj:t och kronan, karolinska sjukhusets radioterapeutiska klinik och är en av landets centralanstalter för radioterapi vid kræfta. Hemmet står under direktionens för karolinska sjukhuset ledning och förvaltning. Kungl. Maj:t och kronan äger samtliga till jubileumskliniken hörande byggnader och anläggningar ävensom tomtområden samt radiumhemmets utrustning. Jubileumsfonden är däremot ägare av forskningsavdelningarnas utrustning och svarar för dess underhåll och förnyelse. *Forskningsavdelningarna* stå enligt överenskommelsen till jubileumsfondens förfogande för utförande av arbeten, som falla inom fondens arbetsprogram: »befrämjandet av det vetenskapliga studiet av kræftsjukdomarna». Därjämte stå avdelningarna till radiumhemmets förfogande för arbeten i samband med sjukvården samt för undervisning och forskning. Den fysiska avdelningens mät- och kontrollsektioner stå till förfogande för karolinska sjukhusets övriga röntgenterapeutiska och röntgendiagnostiska avdelningar. Avdelningarna lyda under styrelsen för jubileumsfonden. Närmaste tillsynen utövas av en nämnd. Kungl. Maj:t och kronan bekostar underhållet av forskningsavdelningarnas byggnader samt deras förseende med värme, vatten, elektrisk energi och gas ävensom de förbrukningsartiklar, som erfordras för avdelningarnas löpande arbete åt radiumhemmet och sjukhuset i övrigt. Den personal, som regelmässigt erfordras för detta arbete, avlönas av Kungl. Maj:t och kronan. Övriga löne- och driftkostnader bäras av jubileumsfon-

den. Styrelsen för jubileumsfonden tillsätter föreståndare för forskningsavdelningarna och övrig av fonden avlönad personal.

Föreståndaren för radiumhemmet, som tillika är professor i radioterapi vid karolinska institutet, är förman för den med statsmedel avlönade personalen.

Jubileumsfondens och cancerföreningens verksamhet är numera helt inriktad på främjandet av forskning rörande kräftsjukdomarna och den vidare utvecklingen av deras behandling. För att fylla dessa uppgifter hava de båda stiftelserna inriktat sin kommande verksamhet efter tvenne linjer. Dels skola de genom avkastningen av sina därför reserverade fonder understödja svulstforskningen i Sverige, varhelst den än utövas, dels hava de genom forskningsavdelningarna vid karolinska sjukhusets jubileumsklinik upprättat särskilda institutioner för forskning inom svulstpatologien och radiofysiken med speciell inriktning på de biologiska och fysikaliska problem, som sammanhånga med den radiologiska behandlingen av maligna tumörer. För att understödja forskningen vid dessa institutioner hava jubileumsfonden och cancerföreningen reserverat sammanlagt 1,500,000 kronor. Härav utgöra 500,000 kronor den s. k. Forsgréniska fonden.

b) Föreliggande omorganisationsförslag.

I skrivelse den 11 november 1939 har *styrelsen för Konung Gustaf V:s jubileumsfond* gjort framställning rörande omorganisation av jubileumsklinikens forskningsavdelningar på grundval av ett av *nämnden för forskningsavdelningarna* framlagt förslag.

Nämnden framhåller inledningsvis, att båda forskningsavdelningarna måste anses så helt tjäna det allmänna och beträffande alla sina verksamhetsgrenar så tillgodose statens intressen, att avdelningarnas ombildande till statsinstitutioner framstode som fullt motiverat. Till utveckling härav har nämnden anfört följande **a l l m ä n n a s y n p u n k t e r**:

Vid sidan av fri forskning bedreves å forskningsavdelningarna vetenskaplig verksamhet och undervisning i nära samarbete med radiumhemmet. I överenskommelsen mellan staten, å ena, och jubileumsfonden och cancerföreningen, å andra sidan, förutsattes, att den vetenskapliga verksamheten skulle kunna hållas isär från arbetet för sjukvården. Erfarenheten från de gångna åren hade emellertid visat, att det oftast vore omöjligt att avgöra, var gränsen skulle dragas mellan det löpande arbete, som enligt överenskommelsen skulle bekostas av staten, och det vetenskapliga arbete, som skulle bekostas av jubileumsfonden. Enligt nämndens uppfattning måste de bägge forskningsavdelningarnas vetenskapliga verksamhet utan åtskillnad anses utgöra en ovillkorlig förutsättning för att det löpande arbetet för sjukvården skulle kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt. En av de bärande principerna för avdelningarnas utveckling under de gångna åren hade ock varit det intima samarbetet mellan forskning och sjukvårdsarbete.

Ett ytterligare skäl för ett förstatligande av forskningsavdelningarna utgjorde den undervisning, som deras föreståndare och delvis även avdel-

ningarnas övriga vetenskapliga medarbetare meddelade vid radiumhemmet. Denna undervisning hade blivit ett synnerligen viktigt led i radiumhemmets utbildning av läkare inom det radioterapeutiska specialområdet. Det vore utan tvivel önskvärt, att denna undervisning erhöles den fastare form, som skulle kunna ernås genom dess inordnande under karolinska institutet.

Härtill torde ännu en omständighet böra beaktas. Jubileumsfondens inkomster hade sedan år 1928 på grund av räntefotens sänkning minskats till omkring två tredjedelar av den ursprungligen beräknade avkastningen. Detta hade haft till följd, att all personal, som man tidigare räknat med, icke kunnat fast anställas och att lönerna till de nu å fondens stat anställda befattningshavarna kunnat bestridas endast genom att fondens för forskningsavdelningarna avsedda årliga anslag väsentligt överskridits. Lönerna hade därvid beräknats i huvudsaklig överensstämmelse med avlöningsförmånerna för motsvarande befattningshavare i statstjänst. Övriga driftkostnader hade täckts genom tillfälliga anslag av jubileumsfonden och cancerföreningen. Såvitt nu kunde bedömas, torde ej någon ökad avkastning å fonden vara att förvänta.

Jubileumsklinikens forskningsavdelningar hade alltså råkat i ett läge, som äventyrade deras framtid. Det syntes därför i hög grad angeläget, att statsmakterna trots nuvarande kritiska förhållanden trädde stödande emellan för att bevara en organisation, radiumhemmet och de båda forskningsavdelningarna, vilken måste anses utgöra en värdefull tillgång för landet i vad det avsåge bekämpandet av en av våra allvarligaste sjukdomar.

Under hänvisning till dessa synpunkter hade nämnden anmodat forskningsavdelningarnas föreståndare prorektorn O. Reuterwall och docenten R. Sievert att efter samråd med nämndens ledamöter inkomma med utredning och förslag till omorganisation av respektive avdelningar.

De av föreståndarna verkställda utredningarna hava utmynnat i ett organisationsförslag av i huvudsak följande innebörd:

1. Forskningsavdelningarna inordnas under karolinska institutet som dess institutioner men kvarstå samtidigt som delar av Konung Gustaf V:s jubileumsklinik vid karolinska sjukhuset. Avdelningarna, som benämnas radiopatologiska institutionen och radiofysiska institutionen, stå — liksom nu — till jubileumsfondens förfogande för utförande av arbeten, som falla inom fondens arbetsprogram, ävensom till radiumhemmets förfogande för arbeten i samband med sjukvården samt för undervisning och forskning. Den radiofysiska institutionen skall dessutom handhava kontrollen av samtliga röntgenanläggningar i riket samt av användningen av radioaktiva preparat.

2. Föreståndarbefattningarna, som för närvarande äro uppförda på jubileumsfondens stat, överföras till karolinska institutets stat såsom professorer i svulst- och strålpatologi samt i medicinsk strålningsfysik, med rätt för innehavarna till säte och stämma i karolinska institutets lärarkollegium i likhet med institutets övriga professorer men utan skyldighet för dem att deltaga i handläggningen av andra ärenden än sådana, som beröra de egna institutionerna. De nuvarande föreståndarna förutsättas utan ansökan bli kallade till första innehavare av professorerna. Till föreståndaren för radiofysiska institutionen skall från karolinska sjukhusets stat utgå ett arvode av 1,500 kronor, i likhet med vad fallet är beträffande överläkarna vid

karolinska sjukhuset. På karolinska institutets stat inrättas en ordinarie laboratorstjänst i svulst- och strålpatologi i stället för den nuvarande assistentbefattningen på karolinska sjukhusets stat samt en amanuensstjänst med ett arvode av 3,000 kronor per år.

3. Övrig personal på jubileumsfondens stat överföres till karolinska sjukhusets stat med undantag för ett tekniskt biträde, avsett för den svulstbiologiska forskningen (jfr nedan mom. 5). All hithörande personal skall vara direkt underställd föreståndarna.

4. De av jubileumsfonden vid forskningsavdelningarna nu anställda befattningshavarna äga vid övergången till statstjänst för löneklassplacering och pensionsrätt tillgodoräkna sig den tid, de varit anställda vid radiumhemmets laboratorier och jubileumsklinikens forskningsavdelningar, i viss närmare angiven utsträckning.

5. Mot det att staten övertager lönekostnaderna för forskningsverksamheten och undervisningen samt vid den radiofysiska institutionen jämväl för nämnda kontrollverksamhet (jfr nedan mom. 7) ävensom anslår vissa belopp för materiel m. m. till denna verksamhet, utfäster sig jubileumsfonden att till statsverket som gåva överlämna dels avdelningarnas inventarier och utrustning, dels ock ett kontant belopp av sammanlagt 1,075,000 kronor, varå ränteavkastningen efter 4 procent beräknas motsvara de av staten övertagna förpliktelserna. Vidare förbinder sig jubileumsfonden att uppföra en mindre tillbyggnad till den radiofysiska institutionen för en kostnad av högst 50,000 kronor. Tillbyggnaden betingas av ökat lokalbehov med hänsyn till kontrollverksamheten. Härjämte åtager sig cancerföreningen att understödja forskningen vid institutionerna med ränteavkastningen från den till 500,000 kronor uppgående Forsgrénska fonden, sedan 1/10 av den årliga räntan lagts till kapitalet, med vilka räntemedel bland annat skola bestridas löneförmånerna till tekniska biträdet för den svulstbiologiska forskningen (jfr mom. 3).

6. För reglering och tillsyn av samarbetet mellan radiumhemmet och dit anknutna forskningsinstitutioner tillsättes en nämnd, bestående av en av styrelsen för jubileumsfonden utsedd ordförande, överläkarna för radiumhemmets olika avdelningar samt föreståndarna för forskningsinstitutionerna.

7. Obligatorisk kontroll under överinseende och ledning av medicinalstyrelsen införes beträffande samtliga röntgenanläggningar i riket samt beträffande användningen av radioaktiva preparat, därvid för verkställda kontrollundersökningar, som skola utföras av befattningshavare vid den radiofysiska institutionen, erlägges ersättning enligt en av Kungl. Maj:t fastställd taxa. Denna taxa beräknas så, att inkomsterna täcka kostnaderna för den för kontrollverksamheten nödvändiga personalen och de rese- och övriga omkostnader, som sammanhånga med verksamheten. Ifrågasvarande personal skall i viss utsträckning deltaga även i institutionens vetenskapliga arbete samt det löpande arbetet för radiumhemmet och karolinska sjukhuset i övrigt. För närvarande inrättas på karolinska sjukhusets stat två nya tjänster, avsedda för en förste byråingenjör och en biträdande byråingenjör. Härjämte upptagas på sjukhusets stat dels ett arvode av 1,000 kronor till en medicinsk expert vid radiofysiska institutionen, dels ock 2,400 kronor för tillfälliga biträden.

8. I administrativt hänseende skall den radiofysiska institutionen lyda under karolinska sjukhusets direktion, som därvid skall kompletteras med en representant för fysisk forskning och eventuellt en representant för den myndighet, som kan komma att fungera som chefsmyndighet beträffande kontrollverksamheten.

Detaljerna i den föreslagna personalorganisationen framgå av efterföljande sammanställningar:

Svulstpatologiska avdelningen.

Nuvarande personalorganisation:	Avlöning	Föreslagen personalorganisation:	Avlöning
a) Jubileumsfondens stat:		a) Karolinska institutets stat:	
1 föreståndare	12,000 kr. ¹⁾	1 professor och föreståndare	8,000 kr. lön
1 föreståndarinna för preparationsarbetet	} motsv. lgr. A 11	1 laborator i svulst- och strålpatologi (i stället för nuvarande assistentbefattning på karolinska sjukhusets stat)	} 4,000 kr. tjänstgöringspenningar
1 tekniskt biträde för svulstbiologiska forskningsarbetet			
1 vaktmästare	» A 7		3,000 kr. tjänstgöringspenningar
b) Karolinska sjukhusets stat:	} arvode 5,900 kr. ²⁾ jämte av cancerföreningen beviljat tilläggsarvode av 4,600 kr.	1 amanuens (nyinrättas)	} arvode 3,000 kr.
1 assistent			
1 tekniskt biträde (mikroskopiska preparationer)	lgr. A 7	b) Karolinska sjukhusets stat:	
1 d:o (d:o)	» Eo 7	1 föreståndarinna för preparationsarbeten	lgr. A 11 ³⁾
1 kanslibiträde	» A 7	1 kanslibiträde	» A 7
1 städerska	» EoU 4	1 tekniskt biträde	» Eo 7
		1 förste vaktmästare	» A 7
		1 städerska	» EoU 4
c) Cancerföreningen:		c) Cancerföreningens Forsgrénska fond:	
1 amanuens	2,400 kr.	1 tekniskt biträde	} motsv. lgr. A 7

¹⁾ Förutom ersättning från staten för övervakning och kontroll av histologiska undersökningarna.

²⁾ Arvodet har på grund av beslut av 1940 års urtima riksdag höjts till detta belopp från 5,400 kronor.

³⁾ Nuvarande föreståndarinnan på jubileumsfondens stat överföres till denna tjänst, som ersätter den tekniska biträdestjänst i lönegrad A 7, som nu är uppförd på karolinska sjukhusets stat och vars innehavare uppnått pensionsåldern.

Radiofysiska avdelningen.

Nuvarande personalorganisation:	Avlöning	Föreslagen personalorganisation:	Avlöning
a) Jubileumsfondens stat:		a) Karolinska institutets stat:	
1 föreståndare	{ motsv. lgr. A 30	1 professor och föreståndare	{ 8,000 kr. lön
1 laborator i strålningsfysik	{ d:o A 26 ¹⁾		{ 4,000 kr. tjänstgöringspenningar
1 biokemist	{ 6,000 kr. ²⁾	b) Karolinska sjukhusets stat:	
1 laboratorieassistent	{ motsv. lgr. A 14	1 laborator och avdelningsföreståndare för terapikontroll	lgr. A 28
1 instrumentmakare	{ d:o A 10	1 laborator och avdelningsföreståndare för kontrollen av radioaktiva preparat m. m.	lgr. A 28
1 laboratoriebiträde, tillika bokförare	{ d:o A 4	1 förste byråingenjör och avdelningsföreståndare för kontrollen av röntgenanläggningar för diagnostik och för tekniska och vetenskapliga ändamål (nyinrättas).	lgr. A 26
b) Karolinska sjukhusets stat:		1 laborator i strålningsbiologi, tillika kemist	d:o
1 laborator i radiofysik	lgr. A 26 ¹⁾	1 biträdande byråingenjör (nyinrättas)	{ arvode 6,000 kr.
1 tekniskt biträde för fysiska mätningar	» A 7	1 assistent	lgr. A 14
1 städerska	1,000 kr.	1 instrumentmakare	» A 10
c) Tillfälliga anslag:		1 kanslibiträde, tillika registrator och redogörare	» A 9
1 skrivbiträde	1,800 kr.	1 tekniskt biträde	» A 7
1 laboratoriebiträde	1,800 kr.	1 städerska	» EoU 4
1 mekaniker	1,800 kr.	Föreståndare (nytt arvode)	{ särskilt arvode 1,500 kr.
d) Anställd av föreståndaren privat:		Medicinsk expert (nytt arvode)	{ arvode 1,000 kr.
1 sekreterare (² / ₃ tjänstgöring)	2,400 kr.	Tillfälliga biträden	{ arvoden 2,400 kr.

I den utredning, som verkställdes av föreståndaren för radiofysiska forskningsavdelningen, framhålles lämpligheten av att — bland annat i syfte att skaffa säkerhet för att statsverkets utgifter för kontrollverksamheten redan under första verksamhetsåret helt täckas av de inflytande kontrollavgifterna — åstadkomma besparingar genom att

¹⁾ Dessutom åtnjuter denne laborator 2,000 kronor som ersättning för vissa särskilda arbetsuppgifter.

²⁾ Dessutom utgår särskild ersättning till biokemisten med omkring 1,000 kronor om året för montage av radioaktiva preparat.

under första arbetsåret uppehålla laboratorns i strålningsbiologi tjänst på förordnande mot ett arvode av 7,200 kronor,

under de fyra—fem första arbetsåren uppehålla förste byråingenjörens tjänst på förordnande mot ett årligt arvode av 7,200 kronor,

under första arbetsåret slopa det särskilda arvodet till föreståndaren och till den medicinska experten.

I ekonomiskt hänseende skulle förslagets genomförande för statsverket innebära följande:

	Löner ¹⁾ kronor	Förbruknings- artiklar, materiel m. m. kronor	Summa kronor
a) <i>Svulstpatologiska forskningsavdelningen:</i>			
Statens bruttoutgifter efter omorganisationen	53,700 ²⁾	8,750 ²⁾	62,450
» nuvarande utgifter	25,450	12,000	37,450
	Merkostnader	—	25,000
b) <i>Radiofysiska forskningsavdelningen:</i>			
Statens bruttoutgifter efter omorganisationen	106,200 ²⁾	25,000 ²⁾	131,200
» nuvarande utgifter	18,700	4,000	22,700
	Merkostnader (brutto)	—	108,500.

De årliga merkostnaderna för statsverket skulle alltså utgöra (25,000 + 108,500 =) 133,500 kronor.

Enligt förslaget skulle denna kostnadsökning finansieras *dels* genom förutnämnda gåva från jubileumsfonden å 1,075,000 kronor, vilken efter en förräntning av 4 procent antages inbringa statsverket ett belopp av 43,000 kronor per år, *dels ock* genom inkomsterna av den föreslagna kontrollverksamheten, vilka inkomster beräknas till sammanlagt 90,500 kronor.

Nämnden för forskningsavdelningarna har förklarat sig förutsätta, att de anslagsmedel, som vid bifall till nämndens framställning skulle beräknas under vederbörande riksstatsanslag, icke skulle vara för statsverket för framtiden till beloppet bindande utan att staten skulle äga, på sätt skedde med andra likartade anslag till vetenskaplig forskning, höja och sänka ifrågavarande anslagsmedel, i den mån anledning härtill befundes föreligga.

c) Remissyttranden.

Karolinska institutets lärarkollegium har principiellt intet att invända mot den föreslagna organisationen men funnit det mindre lämpligt, att föreståndarna för forskningsinstitutionerna skulle äga säte och stämma i kollegiet i andra frågor än dem, som berörde deras egna institutioner och dessa institutioners forskningsområden. Särskilt syntes detta gälla den föreslagna professorn i radiofysik, vilken icke ägde läkarutbildning och därför måste sakna förutsättning för bedömandet av flertalet av de frågor, som behandlades av lärarkollegiet. Då institutet för närvarande inom ämnesgruppen den medicinska radiologien representerades av tvenne professorer,

¹⁾ Lönerna beräknade efter högsta löneklassen i vederbörande lönegrad med tillägg för pensionskostnader, vikariatskostnader, dyrtidstillägg och övriga tillägg (ej kristillägg).

²⁾ Härtill kommer ett årligt anslag för vetenskapligt arbete från cancerföreningens Forsgrönska fond, vilket anslag med nuvarande förräntning beräknas till 8,000 kronor för vardera avdelningen.

professorn i röntgendiagnostik och professorn i radioterapi, syntes kollegiets sakkunskap inom detta område vara väl tillgodosedd, varför det icke torde vara nödvändigt, att den föreslagna professorn i »svulst- och strålpatologi» bleve ordinarie medlem av lärarkollegiet. Enligt lärarkollegiets uppfattning hade vidare beteckningen svulst- och strålpatologi för den nya professuren och för laboratorbefattningen en för vid omfattning, och den tidigare föreslagna beteckningen radiopatologi syntes därför mera adekvat. Lärarkollegiet ville likaledes föreslå, att de nya ämnena kallades radiofysik och radiopatologi, vilket mera överensstämde med nuvarande benämningar på professurer vid karolinska institutet.

Kanslern för rikets universitet har likaledes förordat förslaget. Föreståndarna för forskningsavdelningarna torde såsom professorer vid karolinska institutet i enlighet med lärarkollegiets förslag böra benämnas professorer i radiopatologi, respektive i radiofysik. Beträffande deras ställning inom lärarkollegiet anslöte sig kanslern till det framlagda förslaget. Dessa professorer borde alltså få rätt till säte och stämma i lärarkollegiet i likhet med institutets övriga professorer; dock skulle de icke vara skyldiga att deltaga i handläggningen av andra ärenden än sådana, som rörde deras respektive forskningsinstitutioner.

Även *direktionen för karolinska sjukhuset* har i princip tillstyrkt förslaget. Den utökning av antalet befattningshavare på den radiofysiska avdelningen, som föreslagits i framställningen, vore givetvis helt beroende av frågan om införande av statlig kontroll över användningen av radium och apparater för behandling eller undersökning med röntgen. Den utvidgade kontrollverksamhet, som i så fall komme att påvåla avdelningen, måste otvivelaktigt påfordra en viss utökning av avdelningens personal. I avbidan på att erfarenhet vunnes angående storleken av de arbetskrafter, som komme att erfordras för nämnda ändamål, ansåge direktionen ifrågasvarande personalbehov kunna beräknas på sätt i framställningen angivits. Direktionen förutsatte emellertid, att de i sådant avseende föreslagna befattningarna tillsattes först i den mån oundgängligt behov av desamma visades föreligga.

Medicinalstyrelsen har ansett det tveksamt, huruvida de uppgifter, som skulle åvila kanslibiträdet, tillika registrator och redogörare vid den radiofysiska institutionen, vore av sådan natur, att de kunde motivera befattningens placering i en så hög lönegrad som A 9.

Statskontoret framhåller, att det nu framlagda förslaget i statsfinansiellt avseende innebure, att statsverket av jubileumsfonden skulle erhålla ett så stort kontant belopp, att avkastningen därav skulle vara tillräcklig för täckande av statsverkets merkostnader efter övertagandet, i den mån dessa kostnader icke täcktes av i förslaget angivna inkomster. Under förutsättning, att den föreslagna kontrollverksamheten gjordes obligatorisk och, såsom naturligt syntes vara, helt bekostades genom uttagande av avgifter enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa, ansåge statskontoret förslaget vara så avvägt, att anledning knappast torde föreligga att av statsfinansiella skäl motsätta sig detsamma.

Vidare torde det få anses självfallet, att en lagstadgad kontrollverksamhet av i förslaget angiven art och omfattning borde anförtros åt en statlig myndighet. Med hänsyn härtill och då det ur skilda synpunkter syntes lämpligt, att den radiofysiska forskningsavdelningen vid jubileumskliniken

omhänderhade denna verksamhet, torde ej heller ur organisatorisk synpunkt något vara att erinra mot det föreliggande förslaget.

Ämbetsverket ansåge sig böra förorda, att samtliga tjänster vid forskningsavdelningarna uppfördes å karolinska sjukhusets stat, där de lämpligen skulle kunna sammanföras under en särskild avdelning.

Vidkommande de föreslagna befattningarna och deras lönegradsplacering hade statskontoret icke funnit anledning till annan erinran än att den vid den radiofysiska institutionen föreslagna befattningen som kanslibitråde, tillika registrator och redogörare, knappast torde kunna anses motiverad, sedan avdelningen blivit förstatligad. Uppbörd och bokföringen av de för kontrollverksamheten inflytande avgifterna torde nämligen liksom övriga inkomster böra omhänderhavas av sjukhusets sysslomanskontor.

Härutöver önskade statskontoret beträffande de föreslagna löneförmånerna allenast uttala, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att föreståndaren för radiofysiska forskningsavdelningen finge efter omorganisationen komma i åtnjutande av förslaget arvode å 1,500 kronor. Härigenom skulle hans sammanlagda avlöningsförmåner komma att uppgå till ungefär samma belopp, som han hittills åtnjutit. Ett dylikt medgivande finge dock enligt statskontorets mening icke verka prejudicerande vid en eventuellt kommande lönerevision. Ifrågavarande tillägg skulle alltså för nämnde befattningshavare närmast hava karaktären av personligt lönetillägg.

Slutligen ville statskontoret framhålla, att inflytande kontrollavgifter efter förslagens genomförande torde, liksom statens övriga inkomster av liknande slag, böra tillgodoföras en särskild titel å riksstatens inkomstsida under rubriken uppbörd i statens verksamhet.

Ingenjörsvetenskapsakademien har rörande omorganisationen av forskningsavdelningarna framhållit, att i fråga om forskning på det teknisktvetenskapliga området det i olika sammanhang uttalats både från akademiens sida och från andra håll, att specifika forskningsanstalter lämpligen borde organiseras under friare former än som vore förenliga med typen permanent statligt institut.

Allmänna lönenämnden hade icke något att erinra mot att befattningarna såsom professor och föreståndare förenades med samma lönevillkor som motsvarande befattningar vid karolinska institutet. I fråga om professorsbefattningen vid radiofysiska institutionen hade uttryckligen angivits, att föreståndaren jämväl skulle äga åtnjuta särskilt arvode med 1,500 kronor för år. I likhet med statskontoret ansåge sig lönenämnden icke böra framställa någon erinran mot att dylikt arvode finge efter omorganisationen, närmast såsom ett personligt lönetillägg, tillkomma den nuvarande föreståndaren. Beträffande föreståndaren vid radiopatologiska avdelningen erinrade lönenämnden, att denne för närvarande av statsmedel uppbure dels föreståndararvode med 1,500 kronor för år, dels ock i likhet med föreståndaren vid sjukhusets patologiska avdelning ersättning för patologiska undersökningar med högst 4,500 kronor för år. Då frågan om nyssnämnda ersättningar nyligen varit föremål för statsmakternas prövning, ansåge sig lönenämnden icke böra framställa någon erinran mot att de bibehölles jämväl i fortsättningen.

För en biträdande byråingenjör hade avsetts ett arvode av 6,000 kronor för år. Av handlingarna i ärendet framginge ej fullt tydligt, huruvida dyrtidstillägg skulle utgå å sagda belopp. Därest så icke skulle vara fallet,

syntes det lönenämnden sannolikt möta svårigheter att för det nämnda arvodesbeloppet förvärva en kvalificerad befattningshavare.

Den föreslagna assistentbefattningen förefölle lönenämnden väl högt placerad, och nämnden ville för sin del förorda, att befattningshavaren tills vidare avlönades med ett arvode, i avvaktan på närmare erfarenhet i fråga om de med tjänsten förenade göromålen.

Såvitt lönenämnden kunde finna, borde någon särskild redogörarbefattning icke bliva erforderlig vid ett genomförande av förslaget om förstatligande av forskningsavdelningarna.

Beträffande frågan om rätt för de befattningshavare, som överfördes å statsverkets stat, att tillgodoräkna tidigare tjänstgöring för placering i löneklass enligt civila avlöningsreglementet ville lönenämnden erinra, att dylikt tillgodoräknande numera icke plägade förekomma. Enligt lönenämndens mening borde inplaceringen i löneklass ske på så sätt, att vederbörande hänfördes till den löneklass, i vilken lönen närmast överstege den avlöning han tidigare ägt uppbära.

I anledning av de avgivna yttrandena har ordföranden i nämnden för forskningsavdelningarna, *professorn Gösta Forssell*, i särskilda promemorior anfört bland annat följande:

Av utredningen beträffande den radiofysiska forskningsavdelningen framginge måhända ej med tillräcklig tydlighet det föreslagna kanslibiträdets, tillika registrator och redogörare, åligganden. Hon skulle bland annat registrera inkommande ärenden samt utställa räkningar beträffande kontrollverksamheten, vilket fordrade betydligt större specialkunskaper än de, som kunde förutsättas hos ett vanligt kanslibitråde. Vid debiteringen av avgifter måste specialkännedom om de utförda arbetenas art i många fall förutsättas för att icke föreståndaren eller avdelningsföreståndarna måste ingripa även i ifrågavarande göromål. För närvarande hade jubileumsfonden i sin tjänst en för arbetet kompetent och erfaren person, vilkens löneförmåner trots extra arvode från kontrollverksamheten dock icke motsvarade mer än ungefär lönegraden A 6. Vid en eventuell nytillsättning av befattningen torde man emellertid få räkna med, att en kompetent kraft ej kunde erhållas för lägre lön än lönegraden A 9.

Beträffande lönenämndens anmärkning mot den föreslagna assistentbefattningens lönegradsplacering kunde framhållas, att denna befattning tillsattes vid radiumhemmets fysiska laboratorium redan år 1926, och hade sedan dess innehafts av den person, som föreslagits för platsen därest omorganisationen skulle komma att genomföras. Assistentens arbetsuppgifter hade sedan år 1927 varit väl fixerade och därefter icke undergått annan förändring än att arbetsmängden väsentligen ökats. Befattningshavaren deltog sålunda sedan år 1927 i samtliga arbeten för terapikontrollverksamheten, för vilket 6—7 månader årligen för närvarande helt toges i anspråk. Härutöver deltog assistenten i arbeten å radiumhemmet under sammanlagt cirka 2 månader av året och vid vetenskapliga arbeten å radiofysiska institutionen 1—2 månader om året. På grund av mångårigt arbete med radium och röntgen åtnjöte denne befattningshavare i förslaget angivna 2 månaders årlig semester. Förslaget att avlöna assistenten med ett arvode i avvaktan på närmare erfarenhet i fråga om de med tjänsten förenade göromålen syntes sålunda icke motiverat.

Vid en så ytterst speciell verksamhet, som här avsåges, vore en av de väsentliga svårigheterna att erhålla kompetent arbetskraft för sådana delar

av arbetet, som fordrade stor erfarenhet men ej något större mått av teoretiska kunskaper.

Det syntes därför i förevarande fall vara av behovet påkallat att såsom föreslagits inrätta en fast befattning i lönegraden A 14 med sådana kompetensfordringar, att en person med långvarig praktisk erfarenhet kunde erhållas för befattningen. Denna erfarenhet borde helst vara förvärvad genom tjänstgöring vid den radiofysiska institutionen.

Då assistenten skulle medverka i de arbeten, genom vilka statsverkets inkomster för kontrollverksamheten skulle erhållas, torde här framförda synpunkter böra tillmätas väsentlig betydelse, därest icke denna i och för sig viktiga del av institutionens arbetsuppgifter skulle äventyras.

d) Departementschefen.

Departementschefen har erinrat, att det föreliggande förslaget avgavs i november 1939. Sedan dess hava de ökade kostnaderna för rörligt tillägg och dyrtidstillägg medfört en höjning av de i förslaget beräknade lönekostnaderna och följaktligen en rubbning av den jämvikt mellan jubileumsfondens engångsersättning och den årliga utgiftsökningen för statsverket, som i förslaget eftersträvats. Efter framställning under hand hava styrelserna för jubileumsfonden och cancerföreningen undersökt möjligheterna att återställa denna jämvikt på grundval av de i november 1940 rådande löneförhållandena. Styrelserna hava härvid beräknat, att lönekostnaderna för de befattningshavare, som enligt förslaget skola övergå i statstjänst eller nyanställas, genom levnadskostnadsstegringen höjas med 8,940 kronor. Enligt ett av styrelserna i november 1940 fattat beslut skall denna merutgift kompenseras dels därigenom, att cancerföreningen till statsverket överlämnar ett kontant belopp av 45,000 kronor, dels genom att cancerföreningens Forsgréniska fond tills vidare övertager vissa till 6,640 kronor beräknade lönekostnader, som enligt det ursprungliga förslaget skulle bestridas av statsverket, dels ock genom sänkning av löneställningen för kanslibiträdet vid radiofysiska institutionen från lönegraden A 9 till lönegraden A 7. Vidare förutsattes enligt samma beslut dels att cancerföreningen skall tills vidare, utöver de tidigare angivna anslagen för vetenskapligt arbete, lämna radiofysiska och svulstpatologiska institutionerna ett årligt anslag av sammanlagt 2,000 kronor till materielanskaffning för vetenskaplig forskning, dels ock att de löneutgifter, som enligt det nu nämnda åtagandet skola tills vidare utgå av Forsgréniska fonden, överföras till statsverkets lönestat i den mån lönekostnaderna för personal i statstjänst åter minskas till den nivå, som gällde i november 1939.

Departementschefen har för egen del ansett sig kunna i princip biträda förslaget i den utformning det erhållit genom det av jubileumsfonden och cancerföreningen i november 1940 fattade beslutet. Departementschefen har vidare anfört följande.

Departementschefen hade ställt sig frågan om det icke vore tillräckligt att till statsinstitution omvandla endast den radiofysiska forskningsavdelningen, som vid bifall till det i propositionen 1941: 73 framställda förslaget komme att omhänderväsa sådana särskilda funktioner, att statsdrift framstode såsom önskvärd. Verksamheten vid den svulstpatologiska avdelningen skulle i sådant fall under oförändrade former ombesörjas av jubileumsfonden. Ehuru departementschefen särskilt med hänsyn till vad ingenjörsvetenskapsakademien yttrat ansåge skäl tala för en sådan lösning, hade departementschefen dock icke funnit sig böra förorda ett sådant partiellt förstatligande, dels emedan därigenom skulle uppstå vissa rent praktiska olägenheter vid samarbetet mellan avdelningarna och dels emedan det icke vore fullt klart, att jubileumsfonden skulle för någon längre tid kunna finansiera den svulstpatologiska avdelningens icke minst för karolinska sjukhuset betydelsefulla verksamhet. Departementschefen tillstyrkte därför i likhet med statskontoret och de i ärendet i övrigt hörda myndigheterna, att såväl den radiofysiska som den svulstpatologiska avdelningen omorganiserades till statsinstitutioner, lämpligen från och med den 1 juli 1941. Departementschefen förutsatte härvid, att lagstiftning rörande ökat skydd vid radiologiskt arbete komme till stånd i anslutning till vad i propositionen 1941: 73 föreslagits.

Departementschefen har framhållit att i enlighet med jubileumsfondens åtagande torde såsom villkor för förstatligandet böra gälla, att till Kungl. Maj:t och kronan överlämnas från jubileumsfonden (625,000 + 450,000 =) 1,075,000 kronor, förutom avdelningarnas inventarier och utrustning, och från cancerföreningen 45,000 kronor, att av Forsgréniska fonden och cancerföreningen bestridas utgifter för vetenskapligt arbete m. m. på sätt av jubileumsfondens styrelse angivits samt att det genom kontrollverksamheten ökade lokalbehovet tillgodoses genom en av jubileumsfonden bekostad tillbyggnad till radiofysiska institutionen. De kristillägg, som enligt beslut av 1940 års urtima riksdag skola utgå till vissa av de vid forskningsavdelningarna anställda, medföra en ökning av statsverkets årliga kostnader utöver vad av jubileumsfondens styrelse i november 1940 beräknats, på grund varav en ytterligare höjning av de av fonden och cancerföreningen garanterade ersättningsbeloppen skulle kunna ifrågasättas. Då emellertid ersättningsbeloppen torde böra bestämmas med utgångspunkt i de vid en viss bestämd tidpunkt rådande förhållandena och den ifrågasatta regleringen av mellanhavandet mellan statsverket, fonden och föreningen lämnar statsverket full rörelsefrihet för framtiden, torde från statsverkets sida icke böra resas anspråk på en ytterligare uppräknings av ersättningsbeloppen.

I fråga om *förslagets detaljer* har departementschefen intagit följande ståndpunkt:

1) Vissa av forskningsavdelningarnas befattningshavare böra med hänsyn till deras forsknings- och undersökningsuppgifter upptagas på karolinska institutets och övriga på karolinska sjukhusets stat; forskningsavdelningarna böra dock i administrativt avseende helt anslutas till karolinska sjukhuset och den nämnd, som skall reglera och öva tillsyn över samarbetet

mellan radiumhemmet och forskningsinstitutionerna, bör taga befattning endast med frågor, som äga samband med forskningsverksamheten;

2) I direktionen för karolinska sjukhuset bör beredas plats för en representant för medicinalstyrelsen, som skall fungera som chefsmyndighet beträffande kontrollverksamheten; denne representant bör äga deltaga i direktionens överläggningar i ärenden, som beröra kontrollverksamheten, med rätt att få avvikande mening antecknad till direktionens protokoll;

3) Forskningsavdelningarna böra benämnas radiopatologiska, respektive radiofysiska institutionen och professorerna benämnas professorer i radiopatologi, respektive radiofysik ävensom laboratorstjänsten i svulst- och strålpatologi laboratorstjänst i radiopatologi;

4) Professorerna i radiopatologi och radiofysik böra äga rätt till säte och stämma i karolinska institutets lärarkollegium i likhet med institutets övriga professorer men utan skyldighet för dem att deltaga i handläggningen av andra ärenden än sådana, som beröra de egna institutionerna;

5) De nuvarande innehavarna av föreståndartjänsterna skola utan ansökan utnämnas till innehavare av de under 3) omnämnda professorerna;

6) Den förordade personalorganisationen bör — liksom ej heller de anslagsmedel, som ställas till förfogande — vara för statsverket för framtiden i detaljerna eller till beloppen bindande; de löneutgifter, som tills vidare skola bestridas av Forsgréniska fonden, förutsätts skola övertagas av statsverket i den mån lönekostnaderna för personal i statstjänst åter minskas till den nivå, som gällde i november 1939, i den mån dessa löneutgifter prövas vara av behovet påkallade;

7) Med befattningarna som professor och föreståndare för radiopatologiska, respektive radiofysiska avdelningarna bör förenas samma löneförhöjningar, som tillkomma professor vid karolinska institutet, varjämte nämnda professorer böra i egenskap av institutionsföreståndare uppbära arvode en var med 1,500 kronor för år och professorn i radiopatologi härutöver för patologiska undersökningar högst 4,500 kronor för år;

8) Biträdande byråingenjören bör uppbära arvode å 6,000 kronor för år, utan rätt till dyrtidstillägg;

9) Assistenten vid radiofysiska avdelningen bör placeras i lönegraden A 14;

10) Därest till en befattning i lönegraden A 7 såsom tekniskt biträde vid karolinska sjukhuset överflyttas den nuvarande av jubileumsfonden avlönade föreståndarinnan för preparationsarbeten, vilken uppbär lön motsvarande ungefärligen lönegraden A 11, skall ersättning i form av personligt lönetillägg utgå till henne för åsamkad löneminskning med belopp, som Kungl. Maj:t äger bestämma;

11) Den föreslagna befattningen i lönegraden A 9 som kanslibiträde, tillika registrator, vid radiofysiska institutionen, bör med beteckningen kameralbiträde inrättas som extra ordinarie tjänst i 8 lönegraden.

Vidare har departementschefen i fråga om förslagets detaljer anfört huvudsakligen följande:

Lönenämndens uppfattning rörande frågan om rätt för de befattningshavare, som överfördes i statstjänst, att för löneklassplacering tillgodoräkna tidigare tjänstgöring, ansåge departementschefen sig böra biträda. I likhet med lönenämnden förordade departementschefen vidare, att de befattningar, som enligt framställningen skulle tills vidare uppehållas på förordnande,

under denna tid förenades med de löneförmåner, som i framställningen föreslagits. På dessa löneförmåner borde dyrtidstillägg icke utgå. Frågan om de särskilda semesterförmåner, som kunde befinnas böra tillkomma befattningshavare vid radiofysiska forskningsinstitutionen, liksom även frågan om tillgodoräknande i pensionshänseende av tidigare tjänstgöring, torde i andra sammanhang komma att upptagas av chefen för finansdepartementet.

I övrigt funne departementschefen sig böra förorda den föreslagna personalorganisationen och den för befattningshavarna ifrågasatta löneställningen. Departementschefen utginge från att de vid institutionerna anställda befattningshavarna skulle vara skyldiga att utan särskild ersättning meddela den undervisning för karolinska institutets räkning, som ålades dem. På sätt direktionen för karolinska sjukhuset föreslagit borde dessa befattningshavare jämväl vara skyldiga att fullgöra de arbetsuppgifter, som erfordrades för karolinska sjukhusets räkning. Självfallet finge härvid förutsättas, att sådana arbetsuppgifter icke ålades institutionernas föreståndare, att institutionernas övriga verksamhet därav lede avbräck.

Jämväl kostnadsberäkningarna biträdde departementschefen med de ändringar, som framginge av vad ovan anförts och under iakttagande att — i enlighet med jubileumsfondens och cancerföreningens i november 1940 fattade beslut — anslagsmedel ej beräknades för amanuens vid radiopatologiska institutionen (3,000 kronor), medicinsk expert vid radiofysiska institutionen (1,000 kronor) samt arvoden till tillfälliga biträden vid sistnämnda institution (2,400 kronor). Dessa kostnader skulle enligt beslutet bestridas av medel från Forsgréniska fonden. På sätt statskontoret framhållit borde inflytande kontrollavgifter tillgodoföras en särskild titel på riksstatens inkomstsida. Förslag härom torde i annat sammanhang få föreläggas riksdagen.

Därest riksdagen bifölle det av departementschefen förordade förslaget, torde den nu gällande överenskommelsen mellan Kungl. Maj:t och kronan samt jubileumsfondens och cancerföreningen böra ersättas med *ny överenskommelse*, som av Kungl. Maj:t träffades med fondens och föreningens styrelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i det föregående anförts. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av direktionen för karolinska sjukhuset härutinnan fatta beslut samt meddela de närmare bestämmelser i övrigt, som erfordrades för förslagets genomförande.

Under förutsättning att lagstiftning rörande ökat skydd vid radiologiskt arbete kommer till stånd i anslutning till vad i propositionen 1941: 73 föreslagits synes den ifrågasatta överenskommelsen mellan statsverket och jubileumsfondens samt omorganisationsförslaget beträffande jubileumsklinikens forskningsavdelningar, i den form detta erhållit genom det av jubileumsfondens och cancerföreningen i november 1940 fattade beslutet, vara så avvägt, att anledning torde saknas att av statsfinansiella skäl motsätta sig detsamma. I likhet med departementschefen anser utskottet övertygande skäl blivit anförda för, att såväl den radiofysiska som den svulstpatologiska avdelningen vid jubileumskliniken omorganiseras till statsinstitutioner, lämpligen från och med den 1 juli 1941.

Utskottet.

I fråga om förslagets detaljer kan utskottet giva sin anslutning till departementschefens förslag utom i vad avser de nya professorernas i radiopatologi och radiofysik ställning inom karolinska institutets lärarkollegium. I förevarande avseende har departementschefen liksom kanslern för rikets universitet ansett, att ifrågavarande professorer skulle äga rätt till säte och stämma i lärarkollegiet i likhet med institutets övriga professorer men utan skyldighet för dem att deltaga i handläggningen av andra ärenden än sådana, som berörde deras egna institutioner. Enligt lärarkollegiets uppfattning borde nämnda professorer icke vara ordinarie medlemmar av kollegiet. Utskottet får erinra, att jämlikt Kungl. Maj:ts särskilda beslut den 30 oktober 1936 och den 12 juli 1940 äger avdelningsföreståndare vid det medicinska Nobelinstitutet, respektive institutionsföreståndaren vid den neurofysiologiska institutionen vid karolinska institutet rätt att vid behandling av ärenden, som röra vederbörande avdelning vid Nobelinstitutet eller Nobelinstitutets verksamhet inom avdelningens forskningsområde, respektive den neurofysiologiska institutionen deltaga i lärarkollegiets överläggningar men icke i dess beslut. Med beaktande härav och på grund av vad lärarkollegiet i ärendet anfört synes det utskottet lämpligt att föreståndarna för forskningsavdelningarna vid jubileumskliniken (professorerna i radiopatologi och radiofysik) böra beredas rätt till säte och stämma i kollegiet allenast vid handläggningen av sådana ärenden, som beröra deras egna institutioner och vetenskapsgrenar.

Vad departementschefen i övrigt under denna punkt anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

3. Översyn av sjukhusens personalorganisation m. m.

Direktionen har anfört bland annat följande:

För utrönande av dels möjligheterna till besparingar och dels den organisation av sjukhusens personaluppsättning, som under sjukhusens fortsatta drift kunde visa sig mest ändamålsenlig, hade direktionen för avsikt att, därest Kungl. Maj:t icke hade något att däremot erinra, vid vakans på befattningar, som vore uppförda på sjukhusens stat, försöksvis i den utsträckning, som kunde befinnas möjlig, förordna vakansvikarier med andra arbetsuppgifter än vad för befattningarna avsetts och med avlöning, understigande eller högst uppgående till den för vederbörande befattning gällande avlöningen. Direktionen ville emellertid framhålla, att, då här ifrågavarande sjukhus, såvitt nu kunde bedömas, komme att under nästföljande budgetår drivas i vidgad omfattning i förhållande till vad fallet varit under det gångna budgetåret och även i viss mån bleve fallet under innevarande budgetår, det icke syntes möjligt att undgå ökning av anslagen till sjukhusen.

Vidare har direktionen i skrivelse den 28 januari 1941 redogjort för resultatet av en av direktionen verkställd översyn av personalorganisationen

vid vissa av karolinska sjukhusets avdelningar, vilken översyn resulterat i förslag, att befattningen som biträdande läkare i endoskopi på öron-, näs- och halskliniken (arvode 6,500 kronor) ändras till underläkarbefattning med endoskopi som specialitet samt att två assistentsköterskor och en sköterskelev vid samma klinik indragas. Särskilt ingående har direktionen behandlat personalförhållandena vid jubileumskliniken. I vissa fall har direktionen förklarat sig ämna efter närmare utredning eventuellt inkomma med ytterligare besparingsförslag. Sålunda har direktionen förklarat sig hava för avsikt att närmare utreda frågan om möjligheterna att åt lägre avlönade befattningshavare uppdraga vissa av de uppgifter, som nu ankomma på jubileumsklinikens föreståndarinnor, och att organisera det fotografiska arbetet på lämpligare sätt genom en för sjukhuset i dess helhet och eventuellt även för serafimerlasarettet gemensam fotografiavdelning. Vidare har direktionen uttalat, att anledning förefunnes att beträffande löneplaceringen av klinikens kontrollbiträden söka åstadkomma överensstämmelse med avlöningsförhållandena för de övriga klinikernas kanslipersonal. Härjämte har föreslagits, att vissa biträden, som nu innehava vikariatförordnanden i anledning av att ett antal assistentsköterskebefattningar vid kliniken icke blivit tillsatta, erhålla en tryggare anställning såsom extra ordinarie befattningshavare i lönegraden U 1, att de assistentskötersketjänster, som nu uppehållas av sjukvårdsbiträden, fortfarande hållas vakanta, tills dessa sjukvårdsbiträden avgå från tjänsten, samt att de nuvarande sjukvårdsbiträdena i övrigt, vilka nu äro placerade i lönegraden Eo 2, i mån av avgång ersättas med befattningar i löneplanen U. Direktionen har även ifrågasatt utredning beträffande sjuksköterskornas löneförhållanden vid landets kroppssjukhus. Beträffande garnisonssjukvården har direktionen påpekat, att personalförstärkning begärts hos de militära myndigheterna. Vid översynen hava framställts även andra önskemål om personalökning och förbättrad löneställning. Sålunda har direktionen framhållit, att arvodet till tandpoliklinikens föreståndare borde höjas från 3,500 till 6,500 kronor för erhållande av kvalificerad innehavare av befattningen, som kunde komma att ägna tillräcklig tid för ledningen av poliklinikens verksamhet.

Allmänna lönenämnden har anfört i huvudsak följande:

Allmänna lönenämnden delade direktionens uppfattning rörande lämpligheten av ett utbyte av de båda föreståndarinetjänsterna vid jubileumskliniken mot befattningar i lägre lönegrader. Med hänsyn till att befattningarna tillkommit jämförelsevis nyligen, ville det dock knappast förefalla nämnden lämpligt att nu uppföra dem å övergångsstat. Nämnden ville fördenskull förorda, att frågan om lämplig löneställning för de berörda båda befattningarna upptoges till omprövning i samband med nuvarande befattningshavares avgång.

I fråga om löneställningen för kontrollbiträdena tilläte sig lönenämnden erinra, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd i utlåtande den 4 februari 1937 över direktionens förslag rörande anslag till sjukhuset för budgetåret 1937/38 berört nämnda spörsmål. Sagda lönenämnd anförde så-

lunda, att ehuru frågan om den erforderliga personalens storlek undandrog sig lönenämndens bedömande, nämnden emellertid icke kunnat undgå att finna det föreslagna antalet i 7 lönegraden placerade kontrollbiträden anmärkningsvärt stort. Med hänsyn härtill ville nämnden ifrågasätta, huruvida icke en del av de för dessa biträden avsedda göromålen skulle kunna anförtros åt befattningshavare i 4 lönegraden.

Även allmänna lönenämnden hölle för sin del före, att en del av kontrollarbetet skulle kunna utföras av personal i 4 lönegraden, och nämnden ville föreslå, att de nuvarande befattningarna i 7 lönegraden i tillämpligt antal vid inträdande avgång ersattes med tjänster i 4 lönegraden.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande:

För nästa budgetår kunde förutses en betydande höjning av statsverkets nettoutgifter för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Kostnadsökningen hade givit statskontoret anledning föreslå utredning i syfte att nedbringa nettokostnaderna för budgetåret 1941/42 till de för budgetåret 1940/41 beräknade. Enligt statskontorets mening borde i detta syfte eftersträvas en minskning av de av sjukhusdirektionen äskade anslagen med omkring 700,000 kronor.

För egen del ville departementschefen till en början fästa uppmärksamheten på det förhållandet, att kostnaderna för garnisonssjukvården i Stockholm, vilka på grund av det försvarspolitiska läget under senaste tiden oavbrutet ökats, praktiskt taget i sin helhet stannade på statsverket och bortsett från vissa smärre utgifter bestredes från de till karolinska sjukhuset anvisade anslagen. För bestridandet av dessa kostnader lämnades icke något tillskott från fjärde huvudtiteln, ej ens som ersättning för de särskilda utgifter, som föranleddes av den förstärkta försvarsberedskapen. Ehuru vissa skäl onekligen talade för att i varje fall de sistnämnda utgifterna borde i särskild ordning ersättas från de till försvarsändamål anvisade anslagen och alltså icke i sin helhet belasta åttonde huvudtiteln, funne departementschefen sig dock icke böra för närvarande ifrågasätta ändring i den ordning för redovisning av kostnaderna för garnisonssjukvården i Stockholm, som tillstyrktes av hans företrädare i ämbetet och så sent som år 1939 godkändes av riksdagen. Å andra sidan borde vid bedömandet av sjukvårdskostnaderna vid karolinska sjukhuset givetvis iakttagas, att dessa kostnader till icke oväsentlig del belöpte på denna speciella sjukvårdsuppgift, till vilken icke funnes motsvarighet vid andra kroppssjukhus, och att av den för budgetåret 1941/42 beräknade anslagshöjningen icke mindre än närmare 200,000 kronor fölle på garnisonssjukvården. Om sjukhuset skulle från fjärde huvudtiteln tillföras ersättning för de av garnisonssjukvården föranledda utgifterna, skulle denna ersättning enligt sjukhusdirektionens beräkningar uppskattas till omkring en miljon kronor.

Om här bortsåges från av direktionen förordad utökning av antalet vårdplatser vid serafimerlasarettets kirurgiska och neurokirurgiska kliniker, vore den del av den för nästa budgetår beräknade kostnadsökningen, som icke belöpte på garnisonssjukvården, beroende i huvudsak av pristegringar (dyrtidstillägg, rörligt tillägg och bränsle) och av sådana organisatoriska utvidgningar, som planenligt genomförts i enlighet med beslut av 1940 års lagtima riksdag. Någon väsentligare av andra skäl betingad utökning av personalorganisationen hade icke föreslagits av direktionen, som

beaktat, att sådana utökningar icke under nuvarande förhållanden kunde utan tvingande skäl komma till stånd. Emellertid vore det uppenbart, att det statsfinansiella läget nödvändiggjorde en omsorgsfull omprövning av möjligheterna att beskära personalorganisationen och begränsa utgiftsbehovet vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet liksom vid andra statliga inrättningar. Departementschefen ville i detta hänseende erinra, att föredragande departementschefen i propositionen nr 206 till 1939 års lagtima riksdag utgått från att frågan om personalorganisationen vid karolinska sjukhuset skulle efter ytterligare utredning och med ledning av vunnit erfarenhet ånyo i sinom tid underställas riksdagen. I anledning härav anbefalldes Kungl. Maj:t den 22 juni 1939 sjukhusdirektionen att, med beaktande av vad i ämnet enligt propositionen yttrats, taga i förnyat övervägande frågan om personalorganisationen vid karolinska sjukhuset och därmed sammanhängande spörsmål. Då emellertid ännu icke tillräcklig erfarenhet om sjukhusverksamhetens omfattning och personalbehov förelåge, hade sjukhusdirektionen icke varit i stånd att framlägga sådan utredning i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår. Kungl. Maj:t anbefalldes på grund härav direktionen den 28 juni 1940 att, efter det erfarenhet om personalbehovet under sjukhusets drift vunnits, taga i övervägande frågan om förbilligande av personalorganisationen vid karolinska sjukhuset och därmed sammanhängande spörsmål ävensom att med utredning och förslag i ämnet till Kungl. Maj:t inkomma. I sina nu föreliggande anslagsäskanden hade direktionen konstaterat, att de hittills vunna erfarenheterna i fråga om personalbehovet icke syntes giva en tillräcklig grundval för ett slutgiltigt bedömande av personalorganisationen. Sedermera hade direktionen emellertid verkställt en översyn av personalorganisationen inom de sjukhusavdelningar, som tagits i bruk under år 1940 eller tidigare. Som resultat av denna översyn förelåge förslag till vissa mindre omfattande besparingsåtgärder, önskemål om vissa lönehöjningar samt uttalanden, som gäve vid handen, att direktionen ville framdeles efter närmare utredning inkomma med ytterligare förslag till besparingsåtgärder.

Vad sålunda anförts gäve vid handen, att besparingssträvandena vid sjukhuset hittills icke avsett några avsevärda resultat. Direktionen hade erinrat om de olika omständigheter — hänsynen till de sjuka, nödvändigheten av att vidmakthålla den svenska läkarutbildningens standard, gällande författningsbestämmelser, som icke kunde åsidosättas vid sjukhusdriften, samt statens förpliktelser enligt gällande avtal med Stockholms stad och Stockholms läns landsting — som försvarade besparingsåtgärder vid sjukvårdsinrättningar i allmänhet och vid förevarande sjukhus i synnerhet, och hade även erinrat om direktionens stora arbetsbörda, som gjorde det svårt för direktionen att medhinna behandlingen av många stora och viktiga frågor. För egen del ansåge departementschefen det ur många synpunkter lämpligast, att den fortsatta granskningen av personalorganisationen och utgiftsbehovet icke blott vid karolinska sjukhuset utan även vid serafimerlasarettet ägde rum i samband med den allmänna granskning av statsutgifterna, som skedde genom den av chefen för finansdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 november 1940 tillsatta särskilda beredningen. Enligt vad departementschefen inhämtat, komme dessa spörsmål att upptagas av beredningen, som dock icke torde kunna slutföra granskningen i så god tid, att resultatet kunde beaktas vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår.

Vid sådant förhållande ansåge departementschefen sig böra föreslå, att anslagsberäkningarna för budgetåret 1941/42, i avbidan på det förslag som vid det fortsatta besparingsarbetet kunde framkomma, grundades på sjukhusdirektionens nu föreliggande anslagsäskanden. Departementschefen ville erinra, att personalorganisationen vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet i stort sett icke torde lägga hinder i vägen för vidtagandet av de besparingsåtgärder, som kunde befinnas lämpliga och möjliga att genomföra. En betydande del av personalen innehade icke-ordinarie anställning, vartill komme, att lediga eller ledigblivande ordinarie tjänster finge besättas med ordinarie innehavare först efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall.

De av direktionen i skrivelsen den 28 januari 1941 föreslagna omedelbara besparingsåtgärderna förordade departementschefen och utginge vid anslagsberäkningarna från att de komme till utförande. Departementschefen ville icke motsätta sig förslaget att befattningen som biträdande läkare i endoskopi ändrades till förste underläkarbefattning. Däremot kunde departementschefen icke nu förorda den för tandpoliklinikens föreståndare ifrågasatta arvodeshöjningen. Mot förslaget i vad det rörde den lägre sjukvårdspersonalen vid jubileumskliniken vore intet att erinra. Frågan om en allmän utredning rörande löneförhållandena för sjuksköterskorna vid landets kroppssjukhus torde få prövas i ett vidare sammanhang. Vad av allmänna lönenämnden yttrats rörande föreståndarinnetjänsterna vid jubileumskliniken och kontrollbiträdena därstädes torde böra av direktionen iakttagas.

Departementschefen förordade vidare direktionens förslag om bemyndigande för direktionen att på lediga befattningar förordna vakansvikarier med andra arbetsuppgifter än för befattningen avsetts, varvid departementschefen dock förutsatte, att ersättningen till vakansvikarierna icke bestämdes till högre belopp än som kunde tillkomma vederbörande jämlikt civila avlöningsreglementet vid förordnande på den vakanta tjänsten. Det vore möjligt, att denna anordning kunde bliva av betydelse för utrönande av dels möjligheterna till besparingar och dels den organisation, som under sjukhusens fortsatta drift kunde visa sig mest ändamålsenlig.

Departementschefen hade funnit det nödvändigt att i huvudsak lägga jämväl direktionens förslag rörande ögonkliniken vid karolinska sjukhuset till grund för kostnadsberäkningarna. Direktionen hade sin uppmärksamhet riktad på önskvärdheten av att så långt ske kunde nedbringa kostnaderna och torde i detta syfte vidtaga åtgärder för tillsättande av tjänster vid ögonkliniken endast i den mån tjänsterna på grund av verksamhetens omfattning visade sig oundgängligen erforderliga.

Utskottet.

Liksom departementschefen finner utskottet lämpligast, att den fortsatta granskningen av personalorganisationen och utgiftsbehovet vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet äger rum i samband med den allmänna granskning av statsutgifterna, som sker inom besparingsberedningen.

Utskottet har funnit sig böra biträda förslaget, att den hittillsvarande biträdande läkarbefattningen i endoskopi ändras till en förste underläkartjänst. Emot de av departementschefen förordade omedelbara besparingsåtgärderna har utskottet intet att erinra. Till vad departementschefen i övrigt i detta sammanhang anfört och föreslagit kan utskottet giva sin avslutning.

4. Vårdavgifter.

Med anledning av de stigande sjukvårdskostnaderna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet och den höjda taxan för vård och undersökning på de kommunala sjukhusen i Stockholm förutsattes i propositionen 1940: 149, att vårdavgifterna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet skulle höjas. Direktionen hade föreslagit, att avgifterna i enskilt och halvenskilt rum icke skulle höjas för sjuka, boende inom riket, och svenska medborgare, boende på utrikes ort, medan däremot höjning skulle ske för vissa utländska medborgare, som ej voro mantalsskrivna i riket. I fråga om vård å allmän sal skulle enligt direktionens förslag sjuka, boende inom annan del av riket än Stockholms stad och Stockholms län, i princip erlægga samma förhöjda avgift som stockholmsspatienter hade att erlægga på stadens sjukhus, varjämte avgifterna för utländska medborgare, som ej voro mantalsskrivna inom riket, skulle — dock med viss begränsning för patienter från övriga nordiska länder — undergå förhöjning. Direktionen förutsatte, att även avgifterna för poliklinisk behandling skulle höjas. I nämnda proposition uttalade departementschefen sin principiella anslutning till direktionens förslag. Dock framhöll departementschefen, att ett av sjukhusdirektören framställt förslag om höjning även av vårdavgifterna vid karolinska sjukhuset för patienter å enskilda och halvenskilda rum, boende inom riket, och svenska medborgare, boende å utrikes ort, förtjänade att närmare övervägas. Därvid borde särskilt beaktas, om den differentiering av avgifterna för dessa patienter vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, som skulle bli en följd av ett accepterande av sjukhusdirektörens mening, kunde vålla olägenheter. Riksdagen anslöt sig till departementschefens uppfattning.

Genom beslut den 28 juni 1940 har Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med vad direktionen föreslagit fastställt nya legosängsavgifter, att tills vidare under budgetåret 1940/41 utgå vid vård av på karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet intagna sjuka. Samtidigt har direktionen anbefallts verkställa utredning om höjning av förutnämnda avgifter för vård på enskilda rum.

Direktionen har i samband med sina nu föreliggande anslagsäskanden till behandling upptagit frågan om en höjning av nämnda avgifter.

Förslaget om höjning av ifrågavarande avgifter vid karolinska sjukhuset innebure en höjning av avgiften i enskilt rum från 15 till 18 kronor för dag och av avgiften i halvenskilt rum från 10 till 12 kronor för dag. De föreslagna avgiftsbeloppen skulle komma att överstiga ej blott motsvarande avgifter vid serafimerlasarettet utan även avgifterna för stockholmsspatienter inom motsvarande avdelningar vid Stockholms stads sjukhus, vilka avdelningar i allmänhet torde i huvudsak få anses likvärdiga med serafimerlasarettets. På Stockholms läns centrallasarett vid Mörby vore avgifterna under de första 30 dagarna för helenskilt rum 14 och för halvenskilt 8 kronor samt

därefter 10 respektive 6 kronor, varvid särskild ersättning till läkare inginge i dagskostnaden.

Med hänsyn härtill skulle en differentiering i avseende å avgifterna i hel- och halvskilda rum på karolinska sjukhuset sannolikt på ett menligt sätt inverka på beläggningen av dessa avdelningar, varför direktionen icke kunde tillstyrka en sådan differentiering.

Inom direktionen har *överdirektören von Dardel* anfört skiljaktig mening:

Sedan Kungl. Maj:t höjt avgifterna på de allmänna vårdplatserna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, syntes en höjning av avgifterna på de nyinredda, med fullgod utrustning försedda enskilda vårdavdelningarna vid förstnämnda sjukhus vara påkallad.

Differentiering i avseende å avgifter inom sjukhusens halvskilda avdelningar tillämpades för närvarande, i det att avgiften i vissa halvskilda rum på serafimerlasarettet vore lägre än i andra dylika rum. Denna differentiering syntes icke hava medfört några olägenheter.

Det syntes därför icke föreligga något avgörande hinder mot en differentiering i fråga om avgifterna inom ifrågavarande avdelningar på de två sjukhusen. Tvärtom kunde tillämpning av lika avgifter för avdelningar av olika beskaffenhet befaras på ett menligt sätt förrycka avdelningarnas beläggning.

Överdirektören ansåge, att direktionen bort föreslå en måttlig höjning av avgifterna inom ifrågavarande avdelningar å karolinska sjukhuset, enligt vilken dessa avgifter skulle komma att utgå med förslagsvis följande belopp för vård dag, nämligen (inom parentes anges motsvarande avgifter vid serafimerlasarettet):

	i enskilt rum	i halvskilt rum
för sjuka, boende inom riket, samt svenska medborgare, boende å utrikes ort	17 kronor (15 kronor)	11 kronor (10 kronor)
för danska, finska, isländska och norska medborgare, som ej äro bosatta inom riket	19 kronor (17 kronor)	12 kronor (12 kronor)
för andra utländska medborgare som ej äro mantalsskrivna inom riket	22 kronor (22 kronor)	14 kronor (14 kronor)

En dylik förhöjning skulle kunna medföra en ökning av sjukhusets inkomster med omkring 40,000 kronor.

Även på serafimerlasarettets neurokirurgiska avdelning kunde efter en ombyggnad anledning föreligga att tillämpa något förhöjda avgifter.

Statskontoret har påyrkat höjning av de ifrågavarande avgifterna för enskild vård och av de för utländska patienter gällande avgifterna till respektive 18 och 12, 22 och 15 samt 25 och 17 kronor.

Departementschefen har anfört följande:

De skäl, som anförts mot en höjning av avgifterna vid karolinska sjukhuset för patienter på hel- och halvskilda rum, syntes icke övertygande. Med hänsyn till de stegrade kostnaderna för sjukhusdriften torde en sådan höjning svårigen kunna undvikas. Departementschefen ansåge sig böra för egen del ansluta sig till den mening, som uttalats av sjukhusets överdirektör. Skulle avgiftshöjningen menligt inverka på beläggningen av de hel- och

halvenskilda rummen vid karolinska sjukhuset, borde givetvis frågan upptagas till nytt övervägande.

Kungl. Maj:t torde äga utan riksdagens medverkan meddela beslut i frågor av denna art. Med hänsyn till spørsmålets samband med anslagsberäkningarna för nästa budgetår hade departementschefen emellertid ansett sig böra i detta sammanhang ingå på detsamma. De slutliga beräkningarna för nästa budgetår av inkomsterna vid karolinska sjukhuset torde få ske med hänsynstagande till vad av departementschefen nu anförts.

Utskottet biträder departementschefens förevarande förslag i fråga om vårdavgifterna. I likhet med departementschefen vill utskottet dock framhålla, att därest avgiftshöjningen skulle inverka menligt på beläggningen av de hel- och halvenskilda rummen vid karolinska sjukhuset denna fråga bör upptagas till förnyat övervägande.

Utskottet.

Anslag till avlöningar vid karolinska sjukhuset.

1. Nuvarande förhållanden.

I riksstaten för budgetåret 1940/41 är under åttonde huvudtiteln förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar uppfört med 3,496,000 kronor.

2. Garnisonsavdelningarna.

Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar utgöras från och med innevarande budgetår av en kirurgisk avdelning på sjukhusets kirurgiska klinik samt en medicinsk och en venerologisk avdelning på garnisonssjukhuset i Stockholm.

Beträffande den lägre sjukvårds- och ekonomipersonalen vid garnisonssjukhuset uttalade 1940 års lagtima riksdag, att den olikformighet i lönesättningen m. m., som rådde mellan de lägre befattningshavarna vid garnisonssjukhuset å ena sidan och karolinska sjukhuset å den andra, borde vid garnisonssjukhusets inordnande under karolinska sjukhuset utjämnas. Riksdagen lämnade därför Kungl. Maj:t befogenhet att, i den mån så erfordrades, efter närmare utredning och på förslag av direktionen fastställa en sådan lönereglering för nämnda personal vid garnisonssjukhuset, som i löneavseende försatte densamma i stort sett i paritet med motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset.

Genom beslut den 28 juni 1940 har Kungl. Maj:t meddelat lönebestämmer för den ifrågavarande personalen, varigenom denna erhållit extra ordinarie tjänsteställning i överensstämmelse med de grunder, som från och med innevarande budgetår gälla för motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset i övrigt.

Direktionen har för nästa budgetår föreslagit en höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal vid garnisonsavdelningarna med 53,000 kronor, huvudsakligen till följd av förutnämnda lönerglering och den starka utökning av garnisonssjukvården, som föranletts av den förstärkta försvarsberedskapen.

Under innevarande år hade antalet patienter på de tre medicinska garnisonsavdelningarna varit betydligt större än man beräknat, närmast beroende på det stora antal värnpliktiga, som under året varit inkallade till följd av rådande förstärkta försvarsberedskap. I följd härav hade ytterligare en vårdavdelning på sjukhuset måst beläggas med medicinska sjukdomsfall bland garnisonen, vilket nödvändiggjort anställandet från och med ingången av innevarande budgetår av följande extra personal vid garnisons-sjukhuset:

2 sjuksköterskor	i lönegrad	Ex 7,
1 assistentsköterska	»	» Ex 5,
1 kokerska	»	» Ex 2,
1 sköterskebiträde	»	» Ex U 1,
2 köksbiträden	»	» Ex U 1,
2 städerskor	»	» Ex U 1.

Under budgetåret 1941/42 torde man böra räkna med att sjukhuset kunde komma att drivas i samma omfattning, som nu vore fallet. Möjlighet torde böra beredas för att, om så bleve fallet, giva innehavarna av nämnda extra befattningar extra ordinarie anställning från och med budgetåret 1941/42.

För innevarande budgetår funnes upptagen en befattning som husmoder i lönegrad Eo 7. Tidigare hade denna befattning varit placerad i lönegrad Eo 9. Därvid hade man utgått från det antagandet, att husmoderns arbetsuppgifter skulle komma att minska i samband med att de kirurgiska garnisonsavdelningarna överflyttades till karolinska sjukhuset. Så hade emellertid ej blivit fallet, då de medicinska garnisonsavdelningarna efter denna överflyttning i motsvarande grad utökats. Någon kompetent innehavare till befattningen hade ej kunnat anskaffas på annat sätt än genom anställande av en erfaren pensionerad sjuksköterska. Denna sjuksköterskas medverkan torde dock icke kunna påräknas för någon längre tid, och då under alla förhållanden kraven på husmodern icke kunde minska, syntes det väl befogat att ifrågavarande befattning placerades i lönegraden Eo 9.

Två befattningar som eldare vid garnisonssjukhuset hade för innevarande budgetår varit upptagna i lönegraden Eo 6. Motsvarande befattningar vid karolinska sjukhuset vore placerade i lönegraden Eo 5, varför dessa eldarbefattningar vid garnisonssjukhuset även de borde placeras i lönegraden Eo 5.

Direktionen hade anbefallts verkställa utredning rörande möjligheterna att för köks- och tvättförsörjningen vid garnisonssjukhuset anlita köks- och tvättinrättningarna vid karolinska sjukhuset eller serafimerlasarettet. Efter sålunda verkställd utredning hade *direktionen* kommit till den uppfattningen, att driften av garnisonssjukhusets köks- och tvättinrättningar tills vidare borde fortgå.

Departementschefen har funnit behovet av icke-ordinarie personal vid garnisonsavdelningarna under nästa budgetår kunna beräknas i anslutning till direktionens förslag. Den extra personal, vars anställande föranletts av den förstärkta försvarsberedskapen, ansåge departementschefen icke lämpligen böra erhålla extra ordinarie anställning. Däremot syntes direktionens förslag i fråga om löneställningen för husmodern och två eldare vid garnisonssjukhuset böra läggas till grund för beräkningarna av medelsbehovet. Köks- och tvättinrättningarna vid garnisonssjukhuset torde i enlighet med direktionens förslag icke böra indragas.

Utskottet ansluter sig till departementschefens ifrågavarande förslag.

Utskottet.

3. Vissa arvodesbefattningar.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1939/40 föreslog direktionen inrättande av åtta befattningar som biträdande läkare, däribland en på öron-, näs- och halsklinik. I propositionen nr 206 till 1939 års lagtima riksdag förordades inrättande av endast fem biträdande läkarbefattningar med arvode av 7,500 kronor för år. Beträffande ifrågavarande klinik uttalade föredragande departementschefen, att han icke blivit övertygad om behovet av biträdande läkare vid kliniken, där antalet vårdplatser komme att utgöra endast 89. I stället borde arvode av 6,500 kronor anvisas till en föreståndare för avdelningen för endoskopi vid kliniken. Riksdagen biföll vad sålunda föreslagits. De ifrågavarande biträdande läkarna benämnas numera biträdande överläkare.

Direktionen har nu tillstyrkt, att en befattning som biträdande överläkare inrättas vid öronkliniken i stället för den biträdande läkarbefattningen i endoskopi.

Statskontoret har icke funnit sig kunna i nuvarande läge tillstyrka direktionens förslag, vilket skulle medföra en kostnadsökning med 1,000 kronor.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet har, med instämmande av *kanslern*, tillstyrkt direktionens framställning.

Genom inrättande av den föreslagna överläkarbefattningen skulle en självständig verksamhet vid öronkliniken kunna beredas en högt förtjänt forskare, docenten Frenckner, vilken under mångårigt arbete vid kliniken fullkomnat särskilt metoderna för den elektrokirurgiska behandlingen av de elakartade tumörerna i munhåla och överkäke samt de endoskopiska undersökningsmetoderna. Dessa metoder vore i sin nuvarande form jämförelsevis nya och fordrade alltjämt fortsatt vetenskapligt och praktiskt utarbetande. Tillräckligt antal väl utbildade läkare inom detta område hade ej ännu hunnit utbildas.

Enligt beslut vid 1940 års lagtima riksdag hava föreståndarna för patologiska avdelningen och radiopatologiska

f o r s k n i n g s a v d e l n i n g e n tillerkänts samma föreståndararvode av 1,500 kronor som överläkarna vid klinikerna.

Överläkarna hava enligt § 108 reglementet för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet (1939: 416) rätt till årlig semester, vilken för flertalet av dem uppgår till högst 60 dagar. Beträffande semester för ovannämnda föreståndare för de patologiska avdelningarna äro däremot inga bestämmelser meddelade.

Direktionen har anhållit, att föreståndaren för patologiska avdelningen och föreståndaren för radiopatologiska forskningsavdelningen måtte, räknat från och med den 1 juli 1940, tillerkännas rätt till årlig semester under högst 60 dagar.

Statskontoret har icke funnit något att erinra mot bifall till framställningen. Föreskrift borde meddelas, att arvode till vikarie under semester för sagda föreståndare skulle utgå med 240 kronor för semesterperioden.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande:

Departementschefen funne icke tillräckligt starka skäl tala för att under nuvarande förhållanden, innan resultatet av den pågående översynen av karolinska sjukhusets personalorganisation föreläge, en biträdande överläkarbefattning inrättades vid öron-, näs- och halskliniken. Det syntes oklart i vad mån andra avdelningar vid sjukhuset vid bifall till direktionsens framställning skulle komma att framstå som missgynnade. Befattningen som biträdande läkare i endoskopi torde emellertid, såsom departementschefen redan i annat sammanhang föreslagit, böra förändras till underläkartjänst med endoskopi som specialitet.

Vad beträffade frågan om rätt för de patologiska avdelningarnas föreståndare att behålla sina föreståndararvodet under semesterledighet, funne departementschefen sig i likhet med statskontoret böra tillstyrka, att arvode till vikarie för dessa föreståndare skulle under semesterperioden utgå med 240 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i dessa och liknande frågor fatta beslut.

Utskottet. Utskottet biträder departementschefens förevarande förslag.

4. Nya underläkartjänster.

Vid karolinska sjukhuset har antalet underläkare för innevarande budgetår ökats med en förste underläkare, vilken i första hand skall tjänstgöra som verksläkare. Vid sjukhuset finnas nu 17 förste, 26 andre och 6 tredje underläkartjänster. Avlöningsförmånerna för underläkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt rätten för dem att uppbära ersättning för vissa intyg och utlåtanden hava provisoriskt reglerats för innevarande budgetår i avvaktan på en slutlig reglering av de yngre läkarnas löneförmåner och rätt till ersättning av nämnda art.

Direktionen har hemställt, att ytterligare en andre underläkare måtte få redan under innevarande budgetår anställas på kirurgiska kliniken vid

karolinska sjukhuset samt att en för fysikalisk-terapeutiska avdelningen av sjukhusets medicinska klinik avsedd andre underläkarbefattning måtte från och med nästa budgetår förändras till förste underläkartjänst.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande:

De s. k. läkarintygssakkunniga hava avgivit betänkande angående utfärdande av samt ersättning för vissa läkarintyg. Betänkande hade överlämnats till 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga för att beaktas vid deras utredning rörande yngre läkares löne- och arbetsförhållanden. Denna utredning hade ännu icke slutförts. De för innevarande budgetår gällande bestämmelserna rörande underläkarnas vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet avlöningsförmåner och rätt till ersättning för berörda intyg torde därför tills vidare få gälla även under nästa budgetår.

Vid prövning av behovet av läkarpersonal måste givetvis största återhållsamhet iakttagas ej minst med tanke på den översyn av personalorganisationen, som för närvarande påginge. Å andra sidan vore det uppenbart, att för sjukhusverksamheten oundgängligen erforderliga tjänster icke kunde undvaras. Av de nya underläkartjänster, som föreslagits för karolinska sjukhusets del, syntes departementschefen endast en andre underläkartjänst vid kirurgiska kliniken vara så starkt av behovet påkallad, att departementschefen funne sig böra tillstyrka medelsanvisning för detta ändamål. Härvid förutsatte departementschefen, att det icke vore möjligt att tillgodose läkarbehovet vid denna klinik genom överflyttning av läkare från någon annan klinik vid karolinska sjukhuset eller serafimerlasarettet. Då nämnda läkartjänst syntes vara behövlig redan under innevarande budgetår, torde direktionen böra erhålla rätt att överskrida vederbörande anslagspost för budgetåret 1940/41 med det belopp, som erfordrades för ändamålet.

En ny förste underläkartjänst syntes också böra inrättas i stället för den nuvarande befattningen såsom biträdande läkare (endoskopi) vid öron-, näs- och halskliniken.

Departementschefens ifrågavarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

5. Sköterskepersonalen.

Direktionen har i anslutning till ett av ögonkliniken överläkare framlagt förslag ifrågasatt, att fyra assistentsköterskebefattningar i lönegraden Eo 5 vid ögonkliniken ersättas med fyra sköterskebiträden i lönegraden U 1. Liknande besparingsåtgärder vid övriga kliniker hade direktionen för avsikt att taga ställning till i samband med omprövningen av sjukhusets personalorganisation.

Medicinalstyrelsen har avstyrkt, att sköterskor ersattes med sköterskebiträden i andra fall än där särskilt vägande skäl talade för en sådan anordning. Styrelsen har anfört, att en sådan åtgärd skulle innebära en återgång till förhållanden, som tidigare varit rådande, och skulle kunna öva inflytande på personalorganisationen vid andra sjukhus, varigenom sjuk-

huset indirekt skulle kunna framkalla en försämring av sjukvården i vårt land.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet har anfört liknande synpunkter. *Departementschefen* har yttrat följande:

Den av direktionen förordade åtgärden vore onekligen, sedd i ett vidare sammanhang, av stor principiell och praktisk betydelse. Säkerligen kunde sjukvårdskostnaderna väsentligt nedbringas genom en övergång vid karolinska sjukhuset till den personalorganisation inom sjukavdelningarna, som tillämpats vid serafimerlasarettet, vilket skulle innebära, att assistentsköterskorna ersattes med sjukvårdsbiträden av lägre kompetens och med lägre lön. Å andra sidan hade gjorts gällande, att en sådan utveckling icke vore att ur sjukvårdssynpunkt förorda. Då de för sjukvården vid karolinska sjukhusets ögonklinik närmast ansvariga ansett sig kunna tillstyrka assistentsköterskornas ersättande i viss omfattning vid denna klinik med sjukvårdsbiträden, hade departementschefen givetvis för egen del intet att erinra mot att kostnadsberäkningarna för nästa budgetår skedde från den förutsättningen, att sådana åtgärder vidtoges. Enär frågan i övrigt torde komma under omprövning vid den översyn av personalorganisationen, som skulle äga rum, ansåge departementschefen sig icke böra i vidare mån än nu skett ingå på detta spörsmål.

Utskottet.

Utskottet har ansett sig böra biträda vad departementschefen under denna punkt föreslagit.

6. Anslagsberäkningar m. m.

I *personalförteckningen* för karolinska sjukhuset torde — framhåller *departementschefen* — de ordinarie befattningshavare, som enligt vad i det föregående anförts borde finnas anställda vid radiofysiska och radiopatologiska institutionerna, böra upptagas under en särskild rubrik II. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.

I *avlöningsstaten* för karolinska sjukhuset torde likaledes de för nämnda forskningsinstitutioner erforderliga medlen böra uppföras under särskild rubrik. I staten borde härjämte vidtagas de ändringar, som framginge av vad i det föregående anförts eller föranleddes av de ändrade grunderna för uppställning av avlöningsstater i allmänhet.

Summan av anslagsposterna under avdelningen I. *Garnisonsavdelningarna* torde böra bestämmas till 320,000 kronor (+ 73,000 kronor).

Under rubriken II. *Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna* beräknade departementschefen posterna till inalles 92,000 kronor. Härvid hade departementschefen förutsatt, att de särskilda löneförmåner, som enligt det föregående skulle utgå till laboratorn i strålningsbiologi och förste byråingenjören under den tid, då dessa befattningar uppehöles på förordnande, skulle bestridas från anslagsposten

till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt att i enlighet med föreliggande förslag föreståndararvode icke skulle under budgetåret 1941/42 utgå till föreståndaren för radiofysiska institutionen. Då arvodesposten skulle lämna tillgång till bestridande av ifrågakommande vikariatskostnader, hade denna post ansetts böra betecknas förslagsvis.

I fråga om avdelningen III. Sjukhuset i övrigt uppkomme i jämförelse med avlöningsstaten för innevarande budgetår avsevärda ökningarna till följd av ibruktagandet av ögonkliniken och psykiatriska kliniken.

Det arvode av 4,000 kronor till en specialist i plastisk kirurgi, som nu vore uppförd på serafimerlasarettets stat, borde till följd av att befattningshavarens verksamhet förlagts till karolinska sjukhuset överföras på sistnämnda anstalts arvodesstat. Arvodena till biträdande överläkare, biträdande läkare och laboratorer borde höjas med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg. Vid denna omräkning torde de principer, som angivits på sid. 69 i 1941 års åttonde huvudtitel, böra tillämpas. Samtliga dessa arvoden vore att betrakta såsom huvudsyssleavvoden och torde böra höjas med sammanlagt omkring 30,000 kronor. Detta belopp borde dock, för att arvodestillägg skulle kunna i särskilda fall beviljas som ersättning för bortfallande barntillägg, höjas till 31,500 kronor.

Under III. beräknade departementschefen anslagsposternas summa utgöra 3,632,000 kronor (+ 383,000 kronor).

Förslagsanslaget till avlöningar vid karolinska sjukhuset torde alltså böra uppföras med (320,000 + 92,000 + 3,632,000 =) 4,044,000 kronor (+ 548,000 kronor).

Utskottet har icke funnit något att erinra mot de av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna eller mot vad departementschefen i detta sammanhang anfört och föreslagit.

Utskottet.

Anslag till omkostnader vid karolinska sjukhuset.

Förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader är nu uppfört med 2,300,000 kronor.

Direktionen har föreslagit, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas till 2,776,000 kronor. Höjningen föranledes av den utökade garnisonssjukvården, öppnandet av ögonkliniken och psykiatriska kliniken samt prisstegringar.

Direktionens förslag till omkostnadsstat för karolinska sjukhuset för budgetåret 1941/42 har följande utseende (inom parentes angivas de för budgetåret 1940/41 anvisade beloppen):

I. Garnisonsavdelningarna.

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	100	(100)
2. Expenser, förslagsvis	»	95,900	(54,000)
3. Övriga utgifter:			
a. Inventariers underhåll och komplettering	kronor	55,000	(45,000)
b. Tvätt och renhållning, förslagsvis »		11,000	(9,000)
c. Kosthåll, förslagsvis	»	138,000	(113,000)
d. Läkemedel, förslagsvis	»	49,000	(40,000)
e. Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården, förslagsvis	»	128,000	(105,000)
f. Diverse utgifter	»	5,000	(3,900)
		<u>386,000</u>	<u>(315,900)</u>
	Summa kronor	482,000	(370,000)

II. Sjukhuset i övrigt.

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	2,000	(2,000)
2. Expenser, förslagsvis	»	498,000	(336,000)
3. Övriga utgifter:			
a. Inventariers underhåll och komplettering	kronor	181,000	(158,000)
b. Tvätt och renhållning, förslagsvis »		50,000	(44,000)
c. Kosthåll, förslagsvis	»	673,000	(590,000)
d. Läkemedel, förslagsvis	»	263,000	(237,000)
e. Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården, förslagsvis	»	604,000	(545,000)
f. Diverse utgifter	»	23,000	(18,000)
		<u>1,794,000</u>	<u>(1,592,000)</u>
	Summa kronor	2,294,000	(1,930,000)

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt att medicine kandidater, som utförde jourtjänst vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik, måtte befrias från att betala ersättning för kost. Kostnaden för fri kost med s. k. nattmål under sådan tjänstgöring hade beräknats till i runt tal 3,800 kronor. Anslagsposten till läkemedel syntes styrelsen kunna minskas genom dels rationalisering och standardisering vid förskrivningen, dels ock förståndigande för de underordnade läkarna att tills vidare undvika användandet av oprövade dyra läkemedel.

Statskontoret har yttrat, att någon höjning av de för innevarande budgetår beräknade beloppen till övriga expenser, inventariers underhåll och komplettering samt diverse utgifter icke borde ifrågakomma.

Departementschefen har anfört:

I omkostnadsanslaget borde i enlighet med de nya principerna för bestående av sådana kostnader inräknas utgifter för sjukvård m. m. åt personalen med ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor.

Under punkten 77 i 1941 års åttonde huvudtitel hade departementschefen tillstyrkt, att medicine kandidater, som tjänstgjorde på allmänna barnbördshuset i Stockholm, finge under den tid, då de fullgjorde jour-

tjänstgöring, befrias från att betala ersättning för kost. Förmånen av fri kost syntes i konsekvens härmed även böra tillkomma de medicine kandidater, som utförde jourtjänst vid kvinnokliniken på karolinska sjukhuset. Kostnaden härför hade enligt det föregående beräknats till omkring 3,800 kronor.

Vad av medicinalstyrelsen anförts rörande åtgärder för nedbringande av läkemedelskostnaderna, av direktionen angivna till 312,000 kronor, ville departementschefen för egen del understryka. Jämväl utgifterna för inventariers underhåll och komplettering, av direktionen beräknade till sammanlagt 236,000 kronor, torde böra begränsas.

Den föreslagna omorganisationen av forskningsavdelningarna vid jubileumskliniken torde icke behöva nu föranleda särskild höjning av omkostnadsanslaget, då staten redan bestrede en stor del av dessa avdelningars omkostnader. Det syntes böra övervägas, huruvida omkostnaderna för forskningsinstitutionerna i omkostnadsstaten borde upptagas under en särskild avdelning. Bestämmelser härom torde framdeles, om så prövades lämpligt, böra utfärdas av Kungl. Maj:t efter förslag av sjukhusdirektionen.

Under erinran om svårigheterna att för nästa budgetår uppskatta anslagsbehovet föresloge departementschefen, att förevarande anslag uppfördes med 2,730,000 kronor, vilket innebure en anslagshöjning med 430,000 kronor.

Utskottet har icke funnit något att invända mot departementschefens beräkning av förevarande anslag för nästa budgetår.

Utskottet.

Anslag till avlöningar vid serafimerlasarettet.

1. Nuvarande förhållanden.

I riksstaten för budgetåret 1940/41 är under åttonde huvudtiteln förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar uppfört med 1,660,000 kronor.

2. Överläkaren vid röntgenavdelningen.

Med överläkarbefattningen vid serafimerlasarettets röntgenavdelning är nu förenat ett årsarvode av 9,000 kronor. I samband med anslagsäskandena för budgetåret 1940/41 föreslog direktionen, att befattningen skulle ändras till ordinarie befattning i lönegrad A 29 samt att, beträffande pensionsrätten, för pension erforderligt antal tjänstår måtte bestämmas till 12 år och att levnadsåldern för pensions erhållande måtte fastställas till 65 år. Förslaget avstyrktes av statskontoret och allmänna lönenämnden.

För egen del erinrade departementschefen i propositionen nr 149 till 1940 års lagtima riksdag, att han förut avstyrkt förslag om lönereglering för vissa biträdande läkarbefattningar vid karolinska sjukhuset. Ehuru den i samband därmed upptagna frågan om förändring av ifrågavarande befattning till ordinarie tjänst syntes ligga i viss mån annorlunda till, ansåge

departementschefen sig på grund av de vägande skäl, som mot direktionens förslag härom anförts av i ärendet hörda myndigheter, icke böra då förorda en sådan lönereglering. Riksdagen framställde icke erinran häremot.

Direktionen har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1941/42 hemställt, att Kungl. Maj:t ville taga detta löneregleringsförslag under förnyat övervägande.

Av svenska lasarett med mer än 200 vårdplatser vore det endast tvenne, som icke hade särskild röntgenöverläkare. Det vore uppenbart att en överläkarbefattning vid serafimerlasarettets röntgenavdelning måste finnas.

Lönegradsplaceringen skulle innebära en faktisk löneökning av 3,336 kronor och vore densamma som överläkare av I klass vid statens sjuksjukhus erhållit.

Hälften av karolinska institutets undervisning i medicin och kirurgi samt undervisningen i neurologi bedrevs alltjämt vid lasarettet, varjämte dit vore förlagd den neurokirurgiska avdelningen, som vore ensam i sitt slag i riket. Dessa förhållanden krävde en högkvalificerad överläkare även vid röntgenavdelningen.

Direktionen hade på här anförda skäl räknat med avlöning till en ordinarie överläkare i lönegraden A 29 vid serafimerlasarettets röntgenavdelning.

Departementschefen har yttrat följande:

Frågan om förändring av överläkarbefattningen vid röntgenavdelningen till ordinarie tjänst hade prövats i samband med anslagsäskandena för innevarande budgetår. Departementschefen hade vid detta tillfälle funnit sig icke böra tillstyrka direktionens förslag om befattningens överförande på ordinarie stat. Vad direktionen ytterligare anför till stöd för förslaget hade emellertid övertygat departementschefen om behovet av en fastare reglering av de med tjänsten förenade förmånerna. Enligt vad departementschefen inhämtat torde, så länge tjänstens innehavare ägde åtnjuta endast arvodesförmåner och icke ägde rätt till pension, vissa svårigheter föreligga att vid tjänsten bibehålla kvalificerad innehavare. Med hänsyn till den pågående översynen av personalorganisationen vid de statliga kroppssjukhusen torde tjänsten dock tills vidare icke böra inrättas som ordinarie. Däremot torde denna översyn knappast böra lägga hinder i vägen för befattningens omvandling till extra ordinarie. Då departementschefen icke hade något att erinra mot den av direktionen ifrågasatta lönegradsplaceringen, förordade han alltså, att befattningen hänfördes till lönegraden Eo 29. I skrivelse nr 352 anhöll 1939 års lagtima riksdag om utredning rörande lämpligheten och möjligheten av att genomföra evalvering av vissa läkare vid de statliga sjukhusen tillkommande ersättningar av patienter på enskilda och halvenskilda rum. I avvaktan på resultatet av den utredning, som i detta avseende kunde komma att verkställas, torde böra i fråga om denna befattning såsom särskilt förbehåll uppställas, att överläkaren icke finge mottaga ersättning av de på lasarettet ineliggande patienterna.

Utskottet.

Utskottet har funnit övertygande skäl anförda för att en särskild överläkarbefattning inrättas vid serafimerlasarettets röntgenavdelning. I likhet

med departementschefen anser utskottet emellertid ifrågavarande tjänst tills vidare icke böra inrättas som ordinarie. Emot den föreslagna lönegradsplaceringen i lönegraden Eo 29 har utskottet intet att erinra. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att i fråga om denna tjänst såsom särskilt förbehåll bör uppställas, att överläkaren icke må mottaga ersättning av de på lasarettet inneliggande patienterna.

3. Personalbehovet vid kirurgiska och neurokirurgiska klinikerna.

Genom den planerade ombyggnaden av serafimerlasarettets ögonklinikbyggnad till neurokirurgisk klinik skulle vårdplatserna vid sistnämnda klinik ökas med 29 till 82, varjämte kirurgiska kliniken genom övertagande av neurokirurgiska avdelningens nuvarande lokaler skulle erhålla ytterligare 53 vårdplatser.

Direktionen, som utgått från att ombyggnaden skulle vara färdig den 1 oktober 1941, har räknat med att klinikernas personal efter ombyggnaden skulle behöva utökas med

- 1 biträdande överläkare vid neurokirurgiska kliniken (arvode 7,500 kronor),
- 1 förste underläkare vid röntgenavdelningen (Ex 23),
- 1 andre underläkare vid neurokirurgiska kliniken (Ex 22),
- 1 tredje underläkare vid kirurgiska kliniken (Ex 18),
- 10 sjuksköterskor (A 7),
- 7 assistentsköterskor (Eo 5),
- 5 provsköterskor,
- 7 sjuksköterskeelever,
- 11 sköterskebiträden (U 1),
- 3 städerskor (U 1),
- 2 kontorsbiträden (Eo 4).

Departementschefen har anfört huvudsakligen följande:

Den föreliggande utredningen utvisade, att de nytillkommande vårdplatserna medförde behov av en förhållandevis stark utökning av läkar-, sköterske- och biträdespersonalen. Då speciellt den sjukvård, som meddelades vid neurokirurgiska kliniken, torde ställa särskilt stora krav på antalet befattningshavare och deras kompetens, ansåge departementschefen sig icke böra motsätta sig sjukhusdirektionens i ämnet framlagda förslag. Departementschefen tillstyrkte sålunda jämväl, att en befattning som biträdande överläkare inrättades. Dyrtidstillägg borde dock icke utgå på de med denna befattning förenade arvodesförmånerna utan arvodet — i likhet med andra motsvarande arvoden — omregleras med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg. Departementschefen ville särskilt framhålla, att denna befattning borde komma till stånd på grund av de vid neurokirurgiska kliniken rådande särskilda vårdförhållandena och att hans ställningstagande alltså icke kunde åberopas vid prövning av likartade framställningar från andra sjukhusavdelningar.

Såsom förut anförts, kunde det icke nu med säkerhet avgöras, om de kirurgiska och neurokirurgiska klinikerna kunde under nästa budgetår er-

hålla utökade lokaler. Med hänsyn härtill torde medel för bestridande av kostnaderna för avlöning åt den av departementschefen nu förordade personalen icke böra anvisas för budgetåret 1941/42. Däremot torde de nya ordinarie tjänsterna böra redan nu upptagas på personalförteckningen. Tjänsterna syntes dock icke böra tillsättas, förrän Kungl. Maj:t därtill lämnat medgivande. Skulle klinikernas lokalutrymmen komma att utökas under budgetåret 1941/42, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter särskild framställning av sjukhusdirektionen ställa erforderliga medel till förfogande ur de till sjukhuset anvisade anslagen för verksamhetens bedrivande i de nya lokalerna.

Utskottet. Med erinran om vad utskottet i det föregående under avdelningen Vissa organisationsfrågor m. m. 1 Sjukhusens omfattning anfört får utskottet framhålla, att vad departementschefen under denna punkt yttrat icke givit utskottet anledning till erinran.

4. Poliklinikernas personalbehov.

Direktionen har i sina ursprungliga anslagsäskanden icke räknat med att personalbehovet vid serafimerlasarettets polikliniker skulle kunna minskas utöver vad tidigare beräknats.

Statskontoret har ansett det förtjäna övervägas, om icke en minskning borde ske i de för poliklinikerna avsedda arbetskrafterna.

Med anledning av vad statskontoret anfört har *direktionen* förklarat sig hava för avsikt att, om det visade sig, att nedgången i besöksfrekvensen vore av bestående art, utsträcka den översyn av personalbehovet, som *direktionen* hade att verkställa beträffande karolinska sjukhuset, till serafimerlasarettets polikliniker och vidtaga den inskränkning av personalen därstädes, som därvid visade sig vara möjlig. Vidare hade *direktionen* förordat, att personalen vid ögon- och öronpoliklinikerna försöksvis inskränktes till en poliklinikföreståndare och ett sköterskebiträde. Då verksamheten på poliklinikerna skulle i huvudsak inskränkas till undersökning av dit remitterade patienter och någon behandling av patienterna i regel icke skulle förekomma därstädes, syntes det icke vara erforderligt, att poliklinikföreståndarna assisterades av sjuksköterskor, utan torde nödig assistans i allmänhet kunna lämnas av sköterskebiträden. På vardera polikliniken syntes sålunda personalen kunna inskränkas till en poliklinikföreståndare med ett årsarvode av 6,500 kronor och ett sköterskebiträde.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot *direktionens* förslag.

Utskottet. Utskottet har liksom departementschefen icke funnit något att invända mot *direktionens* ifrågavarande förslag.

5. Personalbehovet i övrigt.

Direktionen har meddelat, att ögonkliniken och psykiatriska poliklinikens överflyttning till karolinska sjukhuset medfört minskning av serafimerlasarettets personal med följande befattningshavare:

	Kronor
<i>Ögonkliniken:</i>	
1 överläkare	1,500
1 förste underläkare (Ex 23)	7,242
1 andre underläkare, tillika amanuens (Ex 22)	6,816
1 andre underläkare, tillika amanuens vid polikliniken (Ex 22)	6,816
1 andre underläkare vid polikliniken (Ex 22)	6,816
2 sjuksköterkor (A 7)	8,790
5 assistentsköterskor (Eo 5)	14,880
2 provsköterskor (à 600)	1,200
2 sjuksköterskeelever (à 300)	600
12 sköterskebiträden (U 1)	24,192
<i>Psykiatriska polikliniken:</i>	
1 biträdande läkare (3,600 kronor för helt år)	1,800
	<u>Summa 80,652</u>
Avgå: amanuensarvoden från karolinska institutet	5,400
	<u>Nettominskning 75,252</u>

Direktionen har vidare framlagt följande förslag:

1) Arvodet till specialist i plastisk kirurgi överföres till karolinska sjukhusets stat	— 4,000
2) Arvodet till överläkaren vid neurokirurgiska avdelningen höjes från 1,000 kronor till 1,500 kronor	+ 500
3) Ytterligare två sjukgymnaster (Eo 9) anställas	+ 7,332
4) Tekniskt biträde vid neurologiska kliniken överföres från lönegraden Ex 4 till Eo 4	+ 240
5) Kontorsbiträde (Eo 4) vid medicinska klinikens läkar-expedition anställs i stället för en assistentsköterska	— 174
6) Minskning av för sköterskebiträden beräknat belopp (nu 60,000 kronor)	— 40,000
7) Kameralbiträde (Ex 9) på sysslomanskontoret	+ 3,282
8) Kontorsbiträde (Ex 4) för kontroll av personalens utspisning	+ 2,562
9) Köksbiträde överföres från extra till extra ordinarie anställning	— 102
10) Städning och annan renhållning i patologiska avdelningen	+ 1,800
	<u>Nettominskning 28,560.</u>

Beträffande dessa personalförändringar inhämtas av handlingarna bland annat följande:

Överläkaren vid neurokirurgiska avdelningen. *Direktionen* har anfört, att arvodeshöjningen för överläkaren vid neuro-

kirurgiska avdelningen borde komma till stånd oavsett om avdelningen utvidgades. Denne överläkare skulle eljest komma att intaga en särställning till övriga överläkare, som tillika vore professorer vid karolinska institutet.

S j u k g y m n a s t e r. Sjukgymnastutbildningen överflyttades den 1 februari 1940 från serafimerlasarettet till karolinska sjukhuset. Med hänsyn till beräknad minskning i klientelet genom vissa klinikers bortflyttning och minskade arbetsuppgifter genom utbildningens överflyttning ansågs antalet sjukgymnaster vid den kvarvarande gymnastikavdelningen vid lasarettet kunna minskas till en ordinarie, en extra ordinarie och en extra. Enligt vad *direktionen* i skrivelse den 18 juni 1940 anmält hade det visat sig, att fler än tre sjukgymnaster erfordrades, varför direktionen anställt ytterligare två extra sjukgymnaster. Biträdande läkaren på avdelningen hade anfört, att remisserna till avdelningen ej minskat i den utsträckning, som man tänkt sig. I maj 1940 hade sålunda antalet patienter på avdelningen utgjort 120. Då 16 behandlingar per dag vore det normala för en gymnast, hade personalen ej räckt till utan en lista på väntande patienter måst uppläggas. Tidigare hade sjukgymnasteleverna biträtt i behandlingsarbetet. För budgetåret 1941/42 hade direktionen upptagit de två sjukgymnasterna som extra ordinarie.

K a m e r a l b i t r ä d e p å s y s s l o m a n s k o n t o r e t. *Direktionen* har anfört, att direktionen alltsedan början av år 1938 medgivit anställning vid serafimerlasarettets sysslomanskontor av ett extra kameralbiträde. Anledningen därtill hade varit den betydande arbetsbörda, som påvilat kontorspersonalen och som föranlett övertidsarbete i onormal utsträckning. I statsskrivelse för 1940/41 hade i sammanställning av personalen upptagits en bokhållare i lönegraden Ex 12 men icke det extra kameralbiträdet. Det vore uppenbart, att om den extra kameralbiträdestjänsten skulle dragas in, så bleve följden antingen att syssломannen, bokhållaren och kassören icke finge någon lindring eller att övertidsarbetet i stället överflyttades på den lägre kontorspersonalen. Det komme med bibehållande av kameralbiträdestjänsten jämsides med den nya bokhållartjänsten sannolikt ändå icke att kunna undvikas övertidsarbete. *Direktionen* hade med anledning härav funnit oundgängligt att i förevarande statförslag räkna med fortsatt anställning av ett extra kameralbiträde i lönegrad Ex 9 å sysslomanskontoret.

K o n t o r s b i t r ä d e. *Direktionen* har upplyst, att för vinnande av bättre kontroll över personalens utspisning införts kupongsystem. Då särskild matsalsföreståndarinna icke funnes, hade för ändamålet anställts ett extra kontorsbiträde.

S t ä d n i n g i p a t o l o g i s k a a v d e l n i n g e n. För städning och annan renhållning i patologiska avdelningen beräknade *direktionen* 1,800 kronor i avvaktan på närmare erfarenhet om avdelningens verksamhet.

Departementschefen har yttrat:

Med en höjning av arvodet till överläkaren vid neurokirurgiska kliniken till samma belopp, som övriga professorer-överläkare åtnjuta, torde under nuvarande förhållanden kunna anstå.

De av *direktionen* begärda två sjukgymnasterna syntes huvudsakligen erfordras för tillgodoseende av poliklinikverksamhetens behov. Besöksfrek-

vensen vid serafimerlasarettets polikliniker hade, ansåge departementschefen, undergått en märkbar minskning, som till en del torde få tillskrivas öppnandet av karolinska sjukhusets polikliniker. Med hänsyn härtill ansåge departementschefen den vidare utvecklingen på detta område böra avvaktas, innan en mer definitiv utvidgning av gymnastikavdelningens personalorganisation komme till stånd. För nästa budgetår torde därför endast medel böra beräknas för de två nu anställda extra sjukgymnasterna.

Då direktionens förslag om anvisande av medel för ett extra kameralbiträde på sysslomanskontoret endast syntes vara att betrakta som en rättelse av ett förbiseende i direktionens anslagsäskanden för innevarande budgetår, biträdde departementschefen direktionens förslag i detta avseende. Dock torde detta biträde böra hänföras till 8 lönegraden i likhet med de redan anställda.

Mot direktionens här ifrågavarande förslag i övrigt hade departementschefen intet att erinra.

Utskottet biträder vad departementschefen under denna punkt anfört och föreslagit.

Utskottet.

6. Anslagsberäkningar m. m.

I p e r s o n a l f ö r t e c k n i n g e n för serafimerlasarettet torde — framhåller *departementschefen* — böra uppföras en överläkare vid röntgenavdelningen i lönegraden Eo 29. Vidare borde antalet ordinarie sjukskötersketjänster ökas med 8 till 64 (minskning på grund av ögonklinikens överflyttning till karolinska sjukhuset: 2, ökning till följd av kirurgiska och neurokirurgiska klinikernas utvidgning: 10). Den inskränkning av verksamheten vid vissa av poliklinikerna, som kunde för nästa budgetår vidtagas, medförde, att antalet vid poliklinikerna sysselsatta sjuksköterskor kunde minskas med två. Då dessa befattningar nu hade ordinarie innehavare och de icke kunde för närvarande överflyttas till andra motsvarande befattningar vid serafimerlasarettet, torde någon minskning av antalet i personalförteckningen uppförda, för poliklinikerna avsedda sjukskötersketjänster för närvarande icke böra ske. Däremot torde två av lasarettets sjuksköterskebefattningar icke böra vid uppstående ledighet återbesättas. Då departementschefen räknade med att det skulle vara möjligt att för nästa budgetår indraga två av sjukskötersketjänsterna vid lasarettet, eventuellt genom överflyttning av två ordinarie sjuksköterskor till vid karolinska sjukhuset lediga sjukskötersketjänster, ansåge han sig vid anslagsberäkningarna i det följande böra räkna med en besparing av denna anledning med i runt tal 7,000 kronor.

A v l ö n i n g s s t a t e n för serafimerlasarettet borde erhålla förändrad uppställning i anslutning till de nya principerna för uppställning av avlöningsstater. Vid beräkningen av de olika anslagsposterna utginge departementschefen från att utvidgningen av kirurgiska och neurokirurgiska

klirikerna icke komme att för nästa budgetår medföra behov av ökad medelsanvisning.

De arvoden, som nu vore förenade med dyrtidstillägg, nämligen arvoden för biträdande överläkare och biträdande läkare, borde omregleras med hänsyn till bortfallande dyrtidstillägg enligt samma grunder, som enligt det föregående borde tillämpas i fråga om arvoden vid karolinska sjukhuset. På grund härav inträdde under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, en utgiftsökning, som torde kunna uppskattas till i runt tal 16,000 kronor.

Förslagsanslaget till avlöningar vid serafimerlasarettet torde enligt departementschefens beräkningar böra bestämmas till 1,680,000 kronor, vilket innebure en höjning av det nuvarande anslagsbeloppet med 20,000 kronor.

Utskottet. Vad departementschefen under förevarande punkt anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Anslag till omkostnader vid serafimerlasarettet.

Till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader har för budgetåret 1940/41 anvisats ett förslagsanslag av 1,550,000 kronor.

Det för budgetåret 1941/42 erforderliga anslaget har *direktionen* — under förutsättning att utvidgningen av kirurgiska och neurokirurgiska klinikerna icke kommer till stånd under nästa budgetår — beräknat till 1,420,000 kronor, vilket innebär en minskning med 130,000 kronor av det för innevarande budgetår anvisade.

Direktionens förslag till omkostnadsstat har följande utseende (inom parentes angivas de för innevarande budgetår anvisade beloppen):

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	500	(500)
2. Expenser, förslagsvis	»	243,500	(267,000)
3. Övriga utgifter:			
a. Inventariers underhåll			
och komplettering:			
löpande ut-			
gifter . . .	kronor	163,500	(163,500)
utgifter av en-			
gångskaraktär »	72,000	(75,000)	kronor 235,500 (238,500)
b. Tvätt och renhållning, förslagsvis . .	»	24,000	(27,000)
c. Kosthåll, förslagsvis	»	350,000	(400,000)
d. Läkemedel, förslagsvis	»	123,000	(140,000)
e. Förbrukningsartiklar m. m. för sjuk-			
vården, förslagsvis	»	236,000	(269,500)
f. Ränta och amortering å lån hos pen-			
sionsstyrelsen	»	198,800	(198,800)
g. Diverse utgifter	»	8,700	(8,700)
			» 1,176,000 (1,282,500)
			<u>Summa kronor 1,420,000 (1,550,000)</u>

Departementschefen har anfört att för sjukvård m. m. åt lasarettets befattningshavare borde i omkostnadsstaten upptagas en anslagspost av 6,000 kronor. I övrigt ansåge departementschefen sig kunna i huvudsak biträda direktionens förslag dock med den ändringen, att det för utgifter av engångskaraktär avsedda beloppet under nuvarande svåra statsfinansiella förhållanden torde böra minskas med förslagsvis 40,000 kronor och att en minskning jämväl av anslagsmedlen till övriga expenser, läkemedel och diverse utgifter torde böra övervägas. Departementschefen föresloge med hänsyn härtill, att anslaget uppfördes med 1,365,000 kronor, vilket belopp med 185,000 kronor understeg det nuvarande.

Utskottet tillstyrker, att omkostnadsanslaget vid serafimerlasarettet för nästa budgetår upptages med av departementschefen angivet belopp, 1,365,000 kronor.

Utskottet.

Anslag till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Förslagsanslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar är för innevarande budgetår uppfört med 715,900 kronor.

Kanslern för rikets universitet har — med överlämnande av lärarkollegiets vid institutet anslagsäskanden för nästa budgetår — anfört, att han med hänsyn till den statsfinansiella situationen icke ansett sig kunna föreslå någon ökning av de till institutet för närvarande utgående anslagen men att han å andra sidan kommit till den slutsatsen, att några möjligheter till besparingar icke finnes. Kanslern ville därvid särskilt fästa uppmärksamheten vid att en del av institutets verksamhet nyligen överflyttats till karolinska sjukhuset med därav följande ökade anspråk på personal och materiel.

Departementschefen har framhållit att i avlöningsstaten för karolinska institutet torde böra vidtagas de ändringar, vilka — förutom en omräkning av pensionsavdragen för professorer och lärare m. fl. — betingades av de av 1940 års urtima riksdag beslutade ändrade grunderna för uppställning av avlöningsstater, av det rörliga tilläggets höjning till 15 procent, av den under punkten 59 i 1941 års åttonde huvudtitel berörda arvodesregleringen samt av omorganisationen av forskningsavdelningarna vid Koning Gustaf V:s jubileumsklinik. Beträffande arvodena föreslås sålunda bland annat en uppräknings av de fem docentstipendierna från 6,000 kronor till 7,500 kronor. Arvodesposten har av departementschefen beräknats till 230,000 kronor.

Förevarande anslag bör enligt departementschefens förslag för nästa budgetår uppföras med 791,000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 75,100 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet i sitt denna dag avgivna utlåtande angående anslag till avlöningar vid universiteten i Uppsala och Lund m. m.

Utskottet.

jämte i ämnet väckta motioner anført i fråga om arvodesreglering för docenter vid universiteten och karolinska institutet, får utskottet — i anslutning till vad i ovannämnda motioner I: 87 och II: 81 yrkats — här föreslå att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med 7,500 kronor (motsvarande inräknat dyrtidstillägg å 5 docentstipendier med 1,500 kronor vardera) från 230,000 kronor till 222,500 kronor. Till följd härav bör förevarande anslag, emot vars beräkning i övrigt utskottet icke funnit något att erinra, uppföras med (791,000 — 7,500 =) 783,500 kronor. Under punkten 4:o) i ovannämnda utlåtande har utskottet föreslagit en mot den här vidtagna anslagsminskningen i stort sett svarande höjning av vederbörande dyrtidstilläggsanslag.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts, får utskottet hemställa, att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 87 och II: 81,

1. besluta, att kostnaderna för de till Konung Gustaf V:s jubileumsklinik hörande forskningsavdelningarna skola, under de villkor som av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 21 februari 1941 angivits, övertagas av statsverket på sätt av departementschefen förordats;

2. godkänna följande personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Personalförteckning.

Befattning. Lönegrad.

I. Garnisonsavdelningarna.

Tjänstemän å ordinarie stat.

11 sjuksköterskor . . . . . A 7

II. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.

Tjänstemän å ordinarie stat.

2 laboratorer, tillika avdelningsföreståndare . . . . . A 28

1 laborator, tillika kemist . . . . . A 26

1 förste byråingenjör, tillika avdelningsföreståndare A 26

1 assistent . . . . . A 14

1 instrumentmakare . . . . . A 10

1 kanslibiträde . . . . . A 7

1 förste vaktmästare . . . . . A 7

2 tekniska biträden . . . . . A 7

Befattning.

Lönegrad.

III. Sjukhuset i övrigt.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Läkarpersonal m. m.

1 överläkare vid gynekologiska avdelningen av Konung Gustaf V:s jubileumsklinik	A 26
--	------

Sjukvårdspersonal.

1 första föreståndarinna	A 12
2 föreståndarinnor	A 11
2 sociala kuratorer	A 11
3 sjukgymnaster	A 9
2 andra föreståndarinnor	A 8
158 sjuksköterskor	A 7
3 barnmorskor	A 7
6 kontrollbiträden	A 7
2 tekniska biträden	A 7
7 röntgenbiträden	A 6
6 sjukvårdare	A 6
6 fotografer	A 5

Ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 16
1 förste maskinist	A 12
1 första köksföreståndarinna	A 12
1 trädgårdsmästare	A 10
3 andre maskinister	A 8
1 tvättföreståndarinna	A 7
3 andra köksföreståndarinnor	A 7
4 reparatörer	A 7
4 förste vaktmästare	A 7
1 arbetsföreståndarinna	A 6
1 tvättmästare	A 6
4 förste eldare	A 6
2 vaktmästare	A 5
1 maskintvättare	A 5
5 sjukbärare, transport- och förrådsmän samt gårdskarlar	A 5
2 kokerskor	A 2
1 kallskänka	A 1

Befattning.	Lönegrad.
Administrations- och kontorspersonal.	
1 överdirektör	C 10
1 syssloman	A 24
1 förste bokhållare	A 18
1 bokhållare	A 15
1 kassör	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
8 kanslibiträden	A 7
8 kontorsbiträden	A 4

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.*

- 2 biträdande läkare vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik . . . . . Eo 23;
3. godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

I. Garnisonsavdelningarna.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	41,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	240,000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	39,000
	<u>Summa kronor</u>	<u>320,000</u>

*II. Radiofysiska och radiopatologiska
institutionerna.*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	63,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	8,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	12,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	9,000
	<u>Summa kronor</u>	<u>92,000</u>

III. Sjukhuset i övrigt.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	972,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	220,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	2,000,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	440,000
		<hr/>
Summa kronor		3,632,000

IV. Sammanfattning.

I. Garnisonsavdelningarna	kronor	320,000
II. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna	»	92,000
III. Sjukhuset i övrigt	»	3,632,000
		<hr/>
Summa kronor		4,044,000;

4. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 4,044,000 kronor;

5. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 2,730,000 kronor;

6. å personalförteckningen för serafimerlasarettet uppföra dels, under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat, ytterligare 8 sjuksköterskor i lönegraden A 7 dels ock, under rubriken Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e, 1 överläkare vid röntgenavdelningen i lönegraden Eo 29;

7. godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas under budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	340,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	119,700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	1,000,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	220,300
		<hr/>
Summa kronor		1,680,000;

8. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,680,000 kronor;

9. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,365,000 kronor;

10. besluta, att avlöningsstaten för karolinska medikokirurgiska institutet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1941/42, erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

Avlöningsstat.

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

a. lön och tjänstgöringspenningar	kronor 351,100	
Avgå pensionsavdrag	» 27,100	kronor 324,000

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
-----	—	—	—
23 professorer	184,000	92,000	276,000
-----	—	—	—
3. Av de 24 professorsbefattningar, för vilka ämnen ej ovan angivits, omfatta 2 vardera medicin, 2 vardera pediatrik, 2 vardera kirurgi och 2 vardera obstetrik och gynekologi. Envar av de återstående 16 professorsbefattningarna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) anatomi, särskilt makroskopisk anatomi, 2) anatomi, särskilt histologi, 3) allmän patologi och patologisk anatomi, 4) patologisk anatomi, 5) fysiologi, 6) kemi, 7) farmakodynamik och farmakognosi, 8) oftalmiatrik, 9) öron-, näs- och halsjukdomar, 10) dermatologi och syfilidologi, 11) rätts- och statsmedicin, 12) hälsovårdslära, 13) röntgendiagnostik, 14) psykiatri, 15) radiopatologi, 16) radiofysik.			
-----	—	—	—
1 laborator i radiopatologi	6,000	3,000	9,000
-----	—	—	—
Summa kronor	—	—	351,100

b. Alderstillägg, förslagsvis	kronor 18,000
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, förslagsvis	» 5,000 kronor 347,000
<hr/>	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	kronor 222,500
	Summa kronor 582,050

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 120,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 17,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 40,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 24,150
	Summa kronor 201,450

Sammandrag:

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor 582,050
II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.	» 201,450
	Summa kronor 783,500;

11. till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 783,500 kronor.

Stockholm den 20 maj 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson*, *Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Per Gustafsson*, *Pauli*, *Bergman*, *Sven Larsson*, *Carlström*, *Bäcklund*, *Björkman*, *Berntson* och *Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Persson* i Falla, *Holmdahl*, *Andersson* i Södergård, *Mårtensson*, *Wallentheim*, *Viklund*, *Lindholm*, fru *Alvén* och herr *Bergvall*.